

Мергьяматлу, Регьимлу
Аллагьдин тIварцIелди!

السلام

АССАЛАМ

www.assalam.ru

НА ЛЕЗГИНСКОМ ЯЗЫКЕ

ДАГЪУСТАНДИН МУСУРМАНРИН ДИНДИН ИДАРАДИН ГАЗЕТ

№ 8 (123) август 2009 г. / шаьбан - рамазан 1430 г. / Лезги чIалал вацра садра акьатзава. Кьимет 15 манат

РЕДАКТОРДИН КОЛОНКА

Аллагьдин мергьяматлувал себеб яз чаз мад Рамазандин варз кьаршиламышдай бахт хьанва. Аллагь-Таалади чаз мад хьсан крар гзафардай ва чуру крар туба ийидай мумкинвал ганва.

Пак Рамазандин варз йисан кьене виридалайни кьиметлу варз я. Мусурманар патал ам лап кьетIен варз я. И вацра Пак Кьурьан назил авуна. Мугьаммад Пайгьамбардин гьадисдай аквазвайвал, и вацра Женнетдин ракларар ахьа, Жегьеннедин ракларар кIеви жезва, инсанар дуьз рекьелай алудиз чалишмиш жезвай шейтан кутIунзава. Са маса гьадисда лугьузва: "Эгер инсанриз Рамазандин вацран лайихлувилерикай хабар хьанайтIа, абуруз ам гьамишалугь давам хьана кIандай".

И вацра туба авурбуруз чпин гунагьрилай гьил кьачудай мумкинвилер гзаф жезва. Гьаниз килигна, Рамазандин варз алуькнамаз, Аллагь-Тааладивай вилик авунвай гунагьрилай гьил кьачун тIалабна туб-астагьфир авуна кIанда, хьсан крар ийиз вири куплар жемьтдихь галаз тамамариз, кьуни-кьуншияр, мукьва-кьилияр шадариз, вири таравигьар ийиз, садакьяр пайиз, исламдин чирвилер гузвай межлисриз физ, кьадагьа краривай яргьа жез чалишмиш хьана кIанда. Вучиз лагьайтIа и вацра авур хийирлу крарай кхьизвай суваб ва пис крарай кьезвай гунагь са шумуд сеферда артух жезва.

Рамазандин вацран лап виниз тир кьетIенвилерикай сад, ада чаз гьанвай пишкеш – им чаз кхьенвай ферз тир сив я. Са бязи вахтара, Рамазандин вацраз килигни тавуна, ачухдаказ планIрусар чIугвазвайбур, семечкьяр чакьвалай ийизвайбур, гьатта ичкини хьвазвайбурни аквада. И карди са бязи мусурманрин эдебсузвилини ва Рамазандин вацраз ва сив кьазвайбуруз гьурмет тийизвайвилини, Аллагьдикай кичIе тахьунин гьакьиндай шагьидвалзава.

Тарихда чаз сив хуьзвайдаз гьурмет авун инсандин диндарвилини гьакьиндай шагьидвалзавай мисалар ава. Са мажуси (цIуз икрамзавайди) мусурманар авай магьалда яшамаш жез хьана. Рамазандин йикьарикай са юкьуз адаз вичин хци куьчеда виридаз аквадай чкадал фу нез акуна. Мажусиди вичин хци сив хуьзвай мусурманриз гьурмет авунач лугьуз адаз кIвализ эвер хуьвуна ам жазаламишна. Мажуси рагьметдиз фейидалай гуьгьуниз са алимдиз ам ахварай Женнетдин тахтуна ацукьнаваз акуна. "Вун мусурман тушир кьван, вун Женнетдиз гьикI аватна", хабар кьунай адавай. Ада жаваб гана: "За чан гудайла Аллагь-Таалади зав келимашагьадат гьиз туна, зун мусурман яз рагьметдиз фена".

Кьуй Аллагь-Таалади и баракатлу вацра чи хьсан крар артухаррай! Амин!

ТЕБРИК

ГЬУРМЕТЛУ ЛЕЗГИ «АССАЛАМ» КИЕЛЗАВАЙ
ВАХАР ВА СТХАЯР!

За Дагьустандин мусурманрин Диндин идарадин руководстводин ва кьилди жуван патай кьез алуькзавай Рамазандин варз мубарак ийизва.

Рамазандин варз виридалайни багьа, Аллагьди чаз пак Кьурьан багьишнавай, гунагьрилай гьил кьачудай, авур хьсан крарай сувабар са шумуд сеферда артухардай варз я. Гьавилий, гьурметлу стхаяр ва вахар, туб-астагьфир ийиз, сада-садалай гьил кьачуз, хьсан крар ийиз, сада-сад шадариз, Аллагь-Таала патал ибадат тамамдаказ кьиле тухуз, жув гуьнагьрикай михьи ийиз тади кьачу.

Кьуй Аллагь-Таалади чун Рамазандин вацран няметрикай хийир кьачуз жедайбурукай авурай!

Дагьустандин мусурманрин
Диндин идарадин председатель,
Муфтий Агьмад-гьажи АБДУЛАЕВ

ПАК ВАРЦАР

Рамазандин варз – сивер хуьдай варз

Ингье, иман гвай гьар са мусурманди гуьзлемишзавай йисан варцарикай виридалайни пак варз тир Рамазандин варз - сивер хуьдай варз алуькзава. И варз мусурманар патал иллаки кьетIенди я. Гьаниз килигна и вацра абуру сивер хуьн лазим я. Рамазандин вацра сив хуьн яшар бегьем (акьулбалугь) хьайи гьар са мусурман патал ферз (мажбури кар) я. Лайихлудаказ башламишай ферз кар лайихлудаказ кьилизни акьудун патал кьез Аллагь-Таалади Вичи рехь ачухрай. Амин!

►► 6-7

Нумрада:

2	РУГЬАНИЙРИН КЪАЙГЪУЯР Кьиблепатан Дагьустада алимрин межлисар	4	СУННАТ-КУПИАР Таравигь-капI	5	ПАК РАМАЗАН Сив хуьнин эдебар	9	ПАК ЙИФЕР Лайлату-ль-Кьадр – Кьудратдин йиф
---	---	---	--------------------------------	---	----------------------------------	---	---

"АССАЛАМ" ГАЗЕТДА ДИНДИН ПАК КХЫНРИН ТАРЖУМАЯР АВА. ШАРИАТДИ АБУР ЧИРКИН ЧКАЙРАЛ ГАДАРУН КЪАДАГЪА ИЙИЗВА

АДАМАН ХЦИ ВИРИ КРАР ВИЧ ПАТАЛ (ВИЧ КЪУТАРМИШ ХЪУН ПАТАЛ) ИЙИЗВАЙДИ Я, СИВ ХУЪН ГАЛАЧИЗ.
СИВ ЗУН ПАТАЛ ХУЪЗВАЙДИ Я, ВА ЗУН ПАТАЛ СИВ ХВЕЙИ КАСДИЗ ЗА СУВА-БАР КХЫДА

Гъадис

РУГЪАНИЙРИН КЪАЙГЪУЯР

Къиблепатан Дагъустанда алимрин межлисар

Ахцегъ района

Къиблепатан Дагъустандин алимрин нубатдин илимдин межлис-мавлид 11-июльди Ахцегъ райондин къадим Фий хуьре къиле фена. Хуьр яргъалди ва аниз физвай рехъ хаталуди хъуниз килигни тавуна мавлидди къиблепатан районрай къиле мисклинрин имамар, маса алимар аваз са шумудни са десте, ва къиле Къиблепатан Дагъустанда РД-дин Муфтийдин векил Сулейман-гъажи Тагъибекоев аваз Махачкъаладай алимрин са делегация атанвай.

Инал къейд авун лазим къевезва хьи, Фий хуьр райцентрадывай 35 километрин яргъа ава ва хуьруьз хкаж жезвай рехъ къайдада тахъуниз килигна аниз адетдин къезил машинривай хкажиз жезвач. Гъаниз килигна, пакамахъ фад Ахцегъиз атай алимар ина чи «Ассалам» газетдин векилар тир Сулейман Байрамовани Тажуддин Ашуралиева (Аллагъ чпелай рази хъурай) къаршиламишна. Абуру чун межлис тухузвай хуьруьз вахтунда агакъарун патал инал къуватлу махсус транспорт гъазурнавай. Ингъе са шумуд узикра аваз мугъманар Фийяр галай патахъ рекъе гъатна.

Аллагъдин куьмекдалди лап хаталу рекъерай вахтунда агакъай чун хуьрунвийри вирида чпин къаварал экъечна къаршиламишна. Сифтени-сифте мугъманар хуьруьн мисклинди рекъе гъатна, суннатдин куплар авуна, ахпа хвашбеш ийиз башламишна. Суьгъбетдик хуьрун имам Султан Омаров экечна. Ада хабар гайивал, и хуьр района са акъван члехи хуьрерикай сад туш – ина вири 250 майишат ава, 1700 кас яша-

миш жезва. Виликдай хуьре пуд мисклин авай, гила сад ама. Адан яргъивални гъаркъуввал 16 метр я. И мисклиндин шумуд йис я, лагъай суалдиз Султан халуди чаз анин цла тунвай са къван къалурна. А къванцел араб гъарфаралди Гъиджрадин 1232- йисуз (яни саки 200 йис идалай вилик) и мисклиндин рагъэкъечдай пад ремонт авунвайдан гъакъиндай малуматар ала.

Идалай гуьгъуьниз хуьруьн жемят атанвай мугъманарни галаз хуьруьн майдандал рекъе гъатна. Анал Къиблепатан Дагъустанда РД-дин Муфтийдин векил Сулейман-гъажи Тагъибекоев межлис ачухна ва ам эхирдал къван къилени тухвана.

Рахун патал сифте гаф и хуьрун администрациядин къил Явер Рашидоваз гана. Адан гуьгъуьнлай микрофон хуьруьн имам Султан Омарова къачуна. Абуру къведани вири жемятдин патай яргъал рекъизни килиг тавуна атанвай мугъманриз чухсагъул малумарна, ДУМД-ди тухузвай и важиблу къвалахдиз еке къимет гана.

Ахпа майдандиз чпин вязер гъаз алимар экъечна. Дербендин Джума-мисклиндин имам Шуайб-гъажи Гъасанбекован, Агъул райондин имам Къурбан-гъажи Рамазанован, Мегъарамдхуьруьн мисклиндин имам Юсуф Къурбанован, Дербент райондин Хазар хуьруьн имам Арсланали Кужаеван, Докъузпара райондин Кара-Кюре хуьруьн мисклиндин имам Абдуллагъ Хидирован вязерихъ фийвийри дикъетдивди яб гана.

- Къилди къачуртла, - къейдна Шуайб-гъажи Гъасанбекова, - Къиблепатан Дагъустанда рикл пашман жедай дуьшуьшар гзаф жезва – инсанар капл-тлат авунивай яргъа жезва, гъар са камуна шариатдин къанунар члурзава, инсанар диндивай къакъатзава. Пайгъамбарди ﷺ вичин асгъаб Муаз давъатдиз ракъурдайла, адаз лагъанай: «Эгер вун себеб яз са кас хъайитлани диндал атайтла – им ваз

ви гъиле вири дуьнья хъунилайни хъсан я». Гъаниз килигна, чи макъсадни куьн гъакъикъи диндин гъавурда тун я.

- Виликдай машгъур алимар шейхер яшамаш хъайи ватанда, - башламишна вичин рахунар Къурбан-гъажи Рамазанова, - гила «вагъабизм» лугъудай завал арадал атанва. Иллаки и идеологияди жегъилрин мефтлер члурзава. Чи гележег, чи къвалахдин нетижаяр чна чи шейхерилай атанвай ирс давамарунилай аслу жеда.

Лезги члалал акъатзавай «Ассалам» газетдин редактор Ярагъмед Ханмегъамедова газетдин къвалахдикай лагъана. Гъайиф къведай кар ам я хьи, къейдна ада, и хуьруьз гъич са «Ассалам» газетни хуьквезвач, яни садани газет подписка авунвач. И хуьррай гъич садани исламдин вузра келзвач. Ибур энгелар тавуна гъална кланзавай месэлаяр я.

Межлисдал лезгийрин арада тварван авай нашидар лугъузвай Заур Салигъовани Мегъамедрасул Эмиржанова мавлидар келна.

Мавлиддин эхирдай хуьруьн имам Султан Омарова атанвай мугъманар къунагъламишна, садакъаяр пайна. Къуй Аллагъ-Таалади а садакъаяр вири къабулрай. Амин!

PS. Межлисдилай гуьгъуьниз фийвийри 40 экземпляр "Ассалам" газетни кхъена. Баркаллагъ! Аллагъ чпелай рази хъурай.

Агъул района

1- августдиз гъа ихътин межлис Агъул райондин Ричла хуьре къиле фена. Ам и райондин имам Къурбан-гъажи Рамазанова ачухна ва эхирдал къван къилени тухвана.

Ричла хуьр неинки Агъул райондин, гъакъини Дагъустандин лап къадим хуьрерикай садак акатзава. Ина къадим мисклинни ава. Агъсакъалри лугъузвайвал, адан тарих муьжуьд лагъай эсирдилай башламиш жезва. Абурун гафарай ам 701- йисуз эцигнава. Тарихдай чаз аквазвайвал, и хуьр гуьгъуьнай ирид сеферда чуклурна ва ирид сеферда эциг хъуву-

на. Гзафни-гзаф зарар хуьруьз 1239- йисуз иниз атай монголринни татарин къушунри гана. Абуру хуьр ва мисклин бинедай чуклурна. Гуьгъуьнлай иниз атай Надир шагъдин къушунрини гъа ик авуна. Амма гъар сеферда инсанри чпин хуьр къвачел ахкъалдариз хъана. Сифтени-сифте абуру чпин дин рикелай алуднач – мисклин эцигна. Мисклинди вичел фикир гилани желбзава. Адан дестекрикай сад вич алай чкадал элкъведайди я. И кардин макъсад вуч ятла садан рикелни аламач – са бязибуру ам шариатдин къарар акъуддайла ишлемишзавай, масабур адан куьмекдалди истихар ийизвай лугъуда.

Къилел атай бедбахвилеризни килиг тавуна и хуьре гъич садрани ибадат кими хъанач. Хуьруьн вичин къене, гъакъини патарив са шумудни са шейхерин пирер ава. Хуьруьнвиар абурун сурарихъ гелкъвезва. Хуьре гъвечид-члехид, гъурмет-хатур ава. Мадни, и хуьррай гъич са вагъабитни акъатнавач, белки хуьрунвийриз ам вуч лагъай гаф ятлани чизвач жеде.

Гъа и кардиз межлисдал гаф гана рахай Къиблепатан Дагъустанда РД-дин Муфтийдин векил Сулейман-гъажи Тагъибекоева фикир гана. Ада къейд авурвал, ибур вири Аллагъдин ﷻ къадар себеб яз, ина кучуднавай шейхерин берекат себеб яз жезвайди я. – Чаз ина аквазвай зияратри, лагъана ада, - инин халкъ дуьз рекъел алайдан ва ам гъич садрани а рекъелай алуд тежедайдан гъакъиндай шагъидвалзава.

Ахпа межлисдал Махачкъаладай атанвай ДИУ-дин муаллим Абдулмалик-гъажи Мегъамедбекова, Мегъарамдхуьруьн мисклиндин имам Юсуф Къурбанова, Хив райондин имам Мансур Визирова,

Дербент райондин Хазар хуьруьн мисклиндин имам Арсланали Кужаева, Агъул райондин Хутхулрин мисклиндин имам Абдулла-гъажи Ашуралиева, гъа и райондин имамдин заместитель Агъмад Гъарунова алай аямда чи вилик акъвазнавай диндин важиблу месэлайрай вязер авуна.

Лезги члалал акъатзавай «Ассалам» газетдин редактор Ярагъмед Ханмегъамедова газетдин къвалахдикай лагъана ва къватл хъанвайбурун фикир алимри лугъузвай гафарал амал авуна кландайдал желб авуна.

Вязерин арайра жемятдихъ галаз санал мавлидар келна. Эхирдай дуьаяр авуна ва нисинин куплунилай къулухъ хуьруьнвийри садакъаяр гана.

Къуй и хийирлу крар Аллагъди къабулрай! Амин.

Гъадис

НИ РАМАЗАНДИН ВАЦРА ВИЧИН ДИДЕ-БУБАДИЗ ГЪУЪРМЕТ АВУРТИА, ГЪАДАЛ АЛЛАГЪ-ТААЛАДИ ВИЧИН МЕРГЪЯМАТЛУВАЛ КЪУРДА ВА ПАЙГЪАМБАРНИ АДАЗ КУЪМЕК ЖЕДА

Рутул района

24- июльдиз Къиблепатаң Дагъустандин алимар чпин нубатдин межлисдиз Рутул райондин Аракул хуъруъз къваті хъана. Адан къвалахда Къиблепатаң Дагъустанда РД-дин Муфтийдин векил Сулейман-гъажи Тагъибековани иштиракна.

Къейд авун лазим я, и хуъре чкадин халкъ лакар я. 1928-1929- йисара Дагъустанда округар районралди эвез авурла, цийиз тешкилай Рутул райондик лакрин Аракул ва Вили Катірух хуърерни акатнай. Гъаниз килигна межлисада лакрин диндин тешкилатрин векилри, гъакіни къвалав гвай хуърерин имамри-алимри иштиракна.

Межлис хуъруън мискиндин имам Гъадис Гъадисова ачухна. Ада атанвай мугъманар тебрик авуна, ахпа гаф Аракул хуъруън администрациядин къил Абдула Ибрагъимоваз гана. Ада межлисада иштирак авунай атанвайбуруз виридаз чухсагъул лагъана ва къваті хъанвайбуур, администрациядин къил яз, вичи гележегдани ислам вилик тухуз куъмек гудайди инанмишарна.

Къиблепатаң Дагъустанда РД-дин Муфтийдин векил Сулейман-гъажи Тагъибекова алай вахтунда къиблепатаң района дин вилик финикай ва гъа и карда арадал къевезвай четинвилерикай лагъана.

Рутул района Дагъустандин Муфтийдин векил Адиль-гъажи Ибрагъимова, санлай къачурла, вичин района дин авай гъалариз къимет гана ва къилди исламдин образованидин месэлайрал акъвазна.

Мярекатдал гъакіни Акушинский райондин Балхар хуъруън имам Нурмугъаммад Багарчиев, Лак райондин Кунди хуъруън имам Алиасхаб Массуев, Махачкъаладай атанвай мугъман, шегъердин кварталный мискинрикай садан имамдин куъмекчи Гъуьсейн-гъажи Гъасаналиев рахана.

Межлисдин эхирдай мавлидар къелна ва дуъаяр авуна.

Чи корр.

ПАК РАМАЗАН

Сив хуънин лайихлувилер ва адакай авай хийир

Къурамугъаммад-гъажи РАМАЗАНОВ

Вичин луклар патал Аллагъдин мергъяматлувилерикай сад абуру авур хъсан крарай са шумуд сеферда гзаф сувабар гун я.

Пайгъамбардин гъадисда лугъуза (мана): "Гъар са тамамар авур хъсан кардай Адаман хъиз Аллагъ-Таалади са шумуд сеферда артух сувабар гузва, абур цудалай пудкъанницудав агакъна артухарзава, сив хуън галачиз". Пак гъадисда (Гъадису-ль-Къудси) Аллагъ-Таалади лугъуза (мана): "Гъакъикъатда сив хуън зун патал я. Зун патал тлуън ва маса крар акъвазарзава ва абуруз за сувабар кхъида". Маса гъадисда лугъуза: "Аллагъ-Таалади лагъана: "Адаман хъи вири крар вич патал (вич къутармиш хуън патал) ийизвайди я, сив хуън галачиз. Сив Зун патал хуъзвайди я, ва зун патал сив хвейи касдиз за сувабар кхъида". Сив хуън – им инсан шейтандикай ва эхиратдин азабрикай хуъзвай къалхан я. Сив гвай члавуз чуру гафар лугъумир.

Эгер са вуж ятлани квехъ галаз киклиз ва я гъараяр гуз хъайитла, адаз квев сив гвайдакай лагъ. Мугъаммадан руъгъ гвайдал кын хуъй, сив гвай касдин сивяй къевезвай ни Аллагъдин вилик мускусдин атирдилай хъсан я. Сив гвай касдиз къве шадвал жезва – сив хкуддайла ва Аллагъдихъ галаз гуърушмиш жедай члавуз. Аллагъ-Таалади хиве къазвай пишкеш – им адахъ галаз гуърушмиш хуън я. Аллагъдихъ галаз гуърушмиш

хуън муъмин патал виридалайни чехи пишкеш ва адан умуърда виридалайни бахтлу дакъикъа я. Пайгъамбарди лугъуза: "Сивер хуън Аллагъ паталди ийизвай крар я ва Аллагъдилай гъейри сив хуъзвай касдиз къевезвай сувабар садазни чидач".

Чаз гъадисдай акурвал, сив хуън инсан шейтандикай ва адан патав къевезвай бедбахтвилерикай хуъзвай къалхан я. Твар-ван авай алим Шаъраниди лугъуза: "Сив хуъникай авай хийир ва гъикмет ам я хъи, сив хуъни шейтандиз инсандин нефсинив агакъдай рекъер къевезава ва са сивелай муъкуъ сивелди шейтандиз сив хуъзвай касдин риклив агатдай рехъ жегъидач".

"Сив хуън – им къалхан я" лугъудай гафарин мана мадни адакай ибарат я хъи, и вахтунда инсандин къизмишвални гъевеслувал тимил жезва, инсанди абурал гуъзчивалзава ва гунагъ крар ийизвач. Гунагърикай яргъа хуън лагъайтла, ам мусурман Жегъеннедин цукай хуъдай къалхан я.

Амма эгер инсанди сив хуъдай вахтунда вичиз амай йикъарилай гзаф каш гун тийиз, экуънахъ ва няниз алазни-алачиз тлуън нез хъайитла, адаз сив хуънай къевезвай суваб тимил жезва, ада вичин риклиз шейтан патал рак ачухзава.

Гъакіни сив хуъникай авай хийиррикай сад ада инсандин руъгъни беден миъи авун я. Чи Пайгъамбардин гъадисда лагъанва: "Куъне сив хуъхъ – куън сагълам жеда". Инал "куън сагълам жеда" лугъудай гафар руъгъдинни бедендин сагъламвал фикирда къуна лагъанва. Каш гузвай инсандиз гъихътин хийир жезватла чаз медицинадай хъсандиз чизва. Аллагъдин шариятдал амал авуна хвейи сиви инсандин руъгъни сагъламар-

зава. Адан руъгъдик къадагъа краривай яргъа хуънин, кесибрин, дарда авай инсанрин язух атунин, Аллагъдикай кичле ва Адахъ муъгътеж хуънин ерияр акатзава. Эхиримжиди лагъайтла, мусурмандин ерийрикай виридалайни хъсанди я.

Сив хвена жезвай хийир къалурзавай гзаф гъадисар ава. За инал абурукай са бязибур гъана. Ийизвай кардал Аллагъ рази хуън патал риклин сидкъидай ният авуна къанда. Сив хуъдайлини ийизвай ният ам я хъи, ам анжах Аллагъ патал хвена къанда, са гъихътин ятлани хийир къачун патал ваъ, вучиз лагъайтла Аллагъди лугъуза: "Сив анжах Зун патал я". Рамазандин вацра ферз сив хуънай жезвай суваб пудкъанницуд сеферда артух жезва. Гъакіни и вацра Аллагъдин мергъяматлувал артух жезва.

Рамазандин вацра хъ маса варцарихъ авачир хейлин лайихлувилер ава. Пайгъамбарди лагъанва: "Эгер Аллагъдин луклариз Рамазандин вацран вири лайихлувилерикай хабар хъанайтла, абуруз ам са йисуз давам хъана къандай". Са маса гъадисда лугъуза: "Куплар ийиз, йифер ксун тавуна акъудиз сив къур кас дидеди цийиз ханвайди хъиз гунагърикай миъи жеда".

Къуй Аллагъди чаз гзаф сивер къаз хъсан крар артухардай мумкинвал гурай. Амин!

Ягъна МЕГЪАМЕДОВ

ЧИР ХЪУН ХЪСАН Я

Хурмайралди сив хкудунихъ авай гъикмет

А т - Т и р м и з и д и л а й , Ан-Насаидилай, Агъмадалай ва Абу Даудалай атанвай гъадисда лугъуза: «Ни квекай сив хкудиз хъайитла, хурмайралди хкудрай, вучиз лагъайтла и карда берекат ава. Эгер хурмаяр авачтла, целди хкудрай, вучиз лагъайтла гъамни (яд) миъи ийизвай шейэрикай я».

Сив виридалайни цийиз атанвай хурмайралди хкудайтла хъсан я. Абурулай алатайла, къиметлувилел гъалтайла, къурурнавай хурмаяр къевезва, ахпа – Зам-замдин яд, гъаклан адетдин яд, инжир, кишмиш, эхирдайни маса емишарни ширинлухар къевезва.

«Шаргъу-ль-мафруз» ктабда къейд авунва хъи, никледалди сив хкудун виртледалди сив хкудунилай

фазилатлу я.

Виридалайни пуд хурмадив ва я тек тир гъи къадардив хъайитлани сив хкудун меслят къалурзава. Амма са ва я къве хурмадив сив хкудайлини суннат къилиз акъудайдай жезва.

Бужайримиди хъизвайвал, хурмайралди сив хкудуни хуърекдин къвал сагълам ийизва. Эгер хуърекдин къвал ичли ятла, хъизва ада, хурмайри адаз тлуън эвез ийизва, эгер инсан тух ятла – хуърекдин къвал миъи ийизва.

Ибн Гъажара гъаклан целди вичин вахтунда сив хкудун геж хурмайралди сив хкудунилай хъсан я лугъуз хъизва. Сив хкудиз хупл авур яд элкъвена эчир хъууна виже къведач.

Экв малум жедалди вилик къарагъунихъ авай гъикмет

"Ат-Таргъиб ва ат-Таргъиб" ктабдин гъашиятда (поляйра) Мустафа Мугъаммад Аммарата хъизва: "Аллагъ-дин Пайгъамбарди чаз экв малум жедалди къарагъ лагъанва, вучиз лагъайтла аник Аллагъ риклел гъун, тасбигъ гъун, Къуръан къелун, суъннат-куплар авун ва экв малум хъайила ийизвай куплар вахтунда авун акатзава, яни ам гъа и крарив къадай хъсан вахт я".

Экв малум жедалди къарагъуни берекат и крар тамамаруна ава: къарагъзава, дастамаз къачузва, тагъаджуд-капл ийизва ва фу нез эгечіза-ва. Экв малум жедалди вилик хурмаяр ишлемишна ва ахпа вахт ибадат ийиз акъудайтла лап хъсан жеда.

Амма ахварай аватнамазди гъич чинни чуъхуън тавунмаз фу нез эгечіна жуван хуърекдин къвал ацурна ва мад ахварал хъфена, гъатта пакаман капл ийиз вахтунда къарагъ тавуртла, берекатни тимил къачуда ва сагъламвилезни зиян гуда.

ГЪАР СА ШЕЙНИЗ ВИЧИН РАК АВА. АЛЛАГЪДИЗ ИБАДАТ АВУНИН РАК СИВ ХУЪН Я

Гъадис

СУННАТ-КУПИАР

Таравигъ-капI

Гъурметлу мусурманар!
Пак тир Рамазандин вацра "таравигъ" лугъудай суннат куплар авун хъсан яз гъисабзава ва идакай еке сувабни ава. Таравигъдин капI суннат-муаккад, яни Мугъаммад Пайгъамбардин ﷺ клевелай тIалабзавай суннатрикай сад я. Ам кьиле тухудай вахт месин куплунилай гъугъуниз башламишзава ва экв малум жедалди давам жезва.

Агъадихъ чна таравигъ куплуни къайдаяр гузва. Куь хъсан ниятриз Аллагъ куьмек хъурай!

Идалай гъугъуниз вири кIвачел къарагъда ва Таравигъ-капI авун патал ният ийида: "Ният ийизва за имамдихъ галаз санал Таравигъ-суннатдин 2 кьил капI ада авуниз Аллагъ патал, Аллагъу акбар!"

Ниятдилай гъугъуниз (адетдин куплунал хъиз) ваджагъту кIелун хъсан яз гъисабзава. Таравигъ капI амай суннатдин куплар хъиз ийида. Сифтегъан 2 рекятдилай гъугъуниз винидихъ лагъанвай

гъа иллялЛагъу ва-лЛагъу акбар.

СубхIаналлагъи гIадада халкъигъи ва ридзаа нафсигъи ва зината гIаршигъи ва мидада калиматигъи.

И гафарилай гъугъуниз мад "Ассолата джамигIагъ" ва сифтегъан дуьаяр кIелда.

Ахпа мад 2 кьил Таравигъ-капI авун патал къарагъда. Салам гайидалай гъугъуниз "Ассолата джамигIагъ" ва сифтегъан дуьаяр кIелда. Ахпа эхиримжи 2 кьил Таравигъ

Ахпа са рекят хъувурдалай гъугъуниз ихътин дуьаяр кIелда:

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ
سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ
سُبْحَانَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ،
سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ
وَالرُّوحِ. سُبْحَانَ مَنْ تَعَزَّزَ
بِالْقُدْرَةِ وَالْبَقَاءِ وَقَهَرَ الْعِبَادَ
بِالْمَوْتِ وَالْفَنَاءِ. سُبْحَانَ رَبِّكَ
رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ
عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ.

СубхIана-ль-малики-ль-къуддус, субхIана-ль-малики-ль-къуддус, суб-хIаналЛагъи-ль-малики-ль-къуддус. СуббухIун къуддус, раббу-ль-маля-икати ва-р-рухI. СубхIана ман тагIаззаза би-ль-къудрати ва-ль-бакъаъ. Ва къагъгъара-ль-гIабада би-ль-мавти ва-ль-фанаъ. СубхIана раббика рабби-ль-гIиззати гIамма яси-фун. Ва саламун гIала-ль-мурсалин. Ва-ль-хIамду лил-Лагъи рабби-ль-гIалямин.

Ахпа имамди и дуьа кIелда:

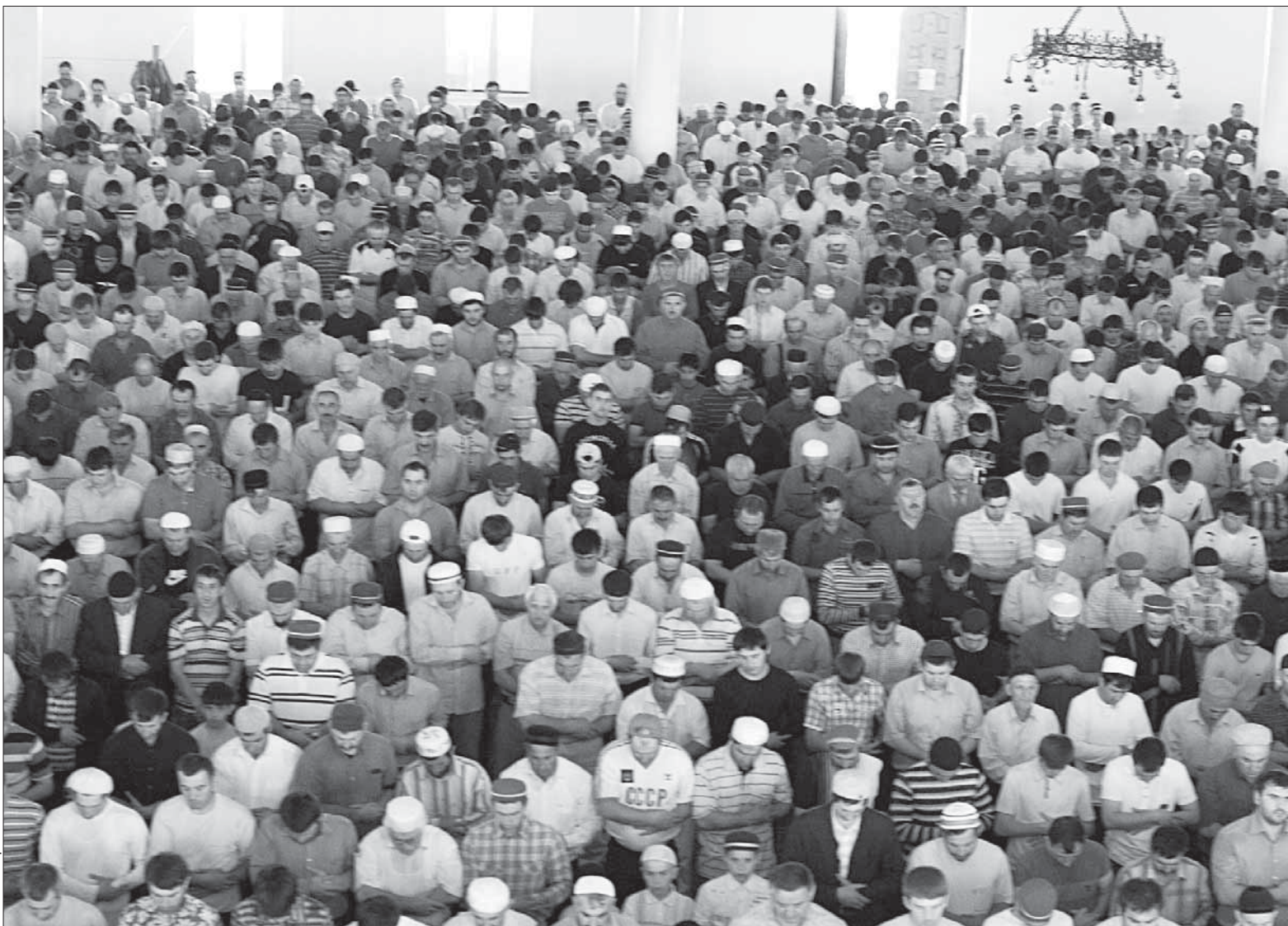
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ
سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ
عُقُوبَتِكَ وَبِكَ مِنْكَ لَا أُحْصِي
ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثَبَّتَ
عَلَى نَفْسِكَ.

Аллагъумма инни агIузу биридзака мин сахатик. Ва бимугIафатика мин гIукъубатик. Ва бика минка ля ухIси санаан гIаляйк. Анта кама аснайта гIаля нафсик.

Ахпа зикир-салаватар кIелун хъсан яз гъисабзава. Эхирдай Къуръандин сураяр кIелна дуьа хъийида.

Къейд: Рамазан вацран 15-йикъалай башламишна эхирдалди Витру-суннатдин эхиримжи рекятда суждадиз фидалди, экуьнин куплунал хъиз, "Аллагъуммагъдини..." дуьа кIелда.

Аллагъди куьне ийизвай ибадатар къабулрай. Амин!

Ас-Салам-фото

Таравигъ-капI авунин къайдаяр агъадихъ галайбур я:

1. Таравигъ капI месин куплунилай гъугъуниз ийида;

2. Таравигъ капI жезмай къван жемятдихъ галаз санал ва мискинда авун (кIвале авуртIани жеда) хъсан яз гъисабзава;

3. Шариатдин бинедаллаз итимар дигъегIийривай чараз хъун герек я.

Месин куплунилай ва адахъ галай 2 кьил ратибат суннатдилай гъугъуниз имамди хабар гуда:

الصَّلَاةُ جَامِعَةٌ

"Ассолата джамигIагъ"

Ахпа имамди лугъузва ва адахъ галаз жемятди тикрарзава:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. اللَّهُمَّ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ
الْجَنَّةَ فَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

"Ля хIавля ва ля къуввата илля билЛагъ. Аллагъумма солли гIаля МухIаммадин ва гIаля али МухIаммадин ва саллим. Аллагъумма инна насъалукаль-джанната фанагIузу бика мина-н-нар".

"Ассолата джамигIагъ" ва амай дуьаярни тикрар хъийида. Ахпа, мад ният авуна, 2 кьил Таравигъ-капI ийида. Салам гайидалай гъугъуниз 3 сеферда ихътин дуьаяр кIелда:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. سُبْحَانَ اللَّهِ
عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَاءِ نَفْسِهِ وَرِزْنَةَ
عَرْشِهِ وَمِدَادِ كَلِمَاتِهِ.

СубхIаналлагъи, ва-ль-хIамду лилЛагъи, ва ля иля-

капI авун патал къарагъда. КапI авуна салам гайидалай гъугъуниз "СубхIаналлагъи, ва-ль-хIамду лилЛагъи, ..." дуьаяр кIелда. Ахпа "Ассолата джамигIагъ" ва адахъ галай дуьаяр тикрар хъийида.

Инал Таравигъ капI куьтягъ жезва. Идалай гъугъуниз Витру-суннатдин капI ийида. Лап тIимил яз 3 кьил авуна кIанда (сифте 2, ахпа 1). Ният икI ийида: "Ният ийизва за имамдихъ галаз санал Витру-суннатдин 2 кьил капI ада авуниз Аллагъ патал, Аллагъу акбар!"

Саламдилай къулухъ "Ассолата джамигIагъ" ва сифтегъан дуьаярни кIелда.

Гъадис

ЭГЕР АЛЛАГЪДИН ЛУКІВАРИЗ РАМАЗАНДИН ВАЦРАН ВИРИ ЛАЙИХЛУВИЛЕРИКАЙ ХАБАР ХЪАНАЙТИА, АБУРУЗ И ВАРЗ СА ЙИСА ДАВАМ ХЪАНА КІАНДАЙ

ИБАДАТ

Али бин Абу Талиба агакъарнавай гъадис

Али бин Абу Талиба (вичелай Аллагъ рази хъурай) ихтилатзава: "Са сеферда за Расуллагъдивай таравигъ-купунин фазилатлувиликай хабар къуна. Пайгъамбарди ихътин жаваб гана:

"Сад лагъай йифиз таравигъ-кап авур кас чагъа аял хъиз гунагърикай михи жада.

Эгер къвед лагъай йифиз авуртла – адан вичин ва диде-бубадин (абур мусурманар ятла) гунагърилайни гыл къачуда.

Пуд лагъай йифиз авуртла – Аршдин кланик квай малаикди лугъуда: "Ви амалар цийи кылелай башламиша, Аллагъди вилик хъайи ви гунагърилай гыл къачунва".

Къуд лагъай йифиз авурдаз – Пак ктабар тир Таврат, Инжил, Забур ва Къуръан клелай къван сувабар кхьиди.

Вад лагъай йифиз – Чехи Аллагъди пуд пак мискинра, Меккедавай Масджиду-ль-гъарамда, Мединадавай Масджиду-н-Набийда ва Иерусалимдавай Масджидул-Акъсада куплар авур къван сувабар кхьиди.

Ругуд лагъай йифиз – Аллагъди Байтул-Маъмурдал (Кябедин винел,

цаварал алай, вичел датлана малаикар элкъвезвай (таваф ийизвай) нурдин клвал) таваф авур къван сувабар кхьиди. Байтул-Маъмурдин гъар са къванци, накъвадин гъар са зерреди Аллагъдивай и кас патал афивал (гунагърилай гыл къачун) тлалабда.

Иридлагъай йифиз-Фиръавундизни Гъамманаз акси женг кыле тухвай Муса Пайгъамбарди куьмек гайи касди тешпигъ жада.

Муъжуьд лагъай йифиз кап авурдаз Къудратлуда Ибрагъим Пайгъамбардин дережа къванди гуда. Клуьд лагъай йифиз – Мугъаммад Пайгъамбарди авур ибадатар къван гьисабда.

Цуд лагъай йифиз – Аллагъди и дуьньядинни Эхиратдин вири хъсанвилер гуда.

Цусад лагъай йифиз – Аял дидедин руфунай дуьньядиз къвезвайвал (гунагъсуз яз) гьакл дуьньядай хъфида.

Цикъвед лагъай йифиз – Эхиратдин юкъуз ацлай вацраз ухшар тир нурлу чин алаз къахрагъда.

Ципуд лагъай йифиз – Къияматдин

йикъан мусибатривай хуьда.

Цлукъуд лагъай йифиз – Ада таравигъ-куплар авурдан гъакъиндай малаикри шагъидвалда ва Эхиратдин юкъуз Аллагъди ам суд-дувандивай хуьда.

Цлувад лагъай йифиз – Малаикри адаз хийир-дуьа ийида, гъатта Аршни Курс къунвайбуруни.

Цлуругуд лагъай йифиз – Аллагъди Жегъеннемдин цувай хуьда ва Женнет гуда.

Цлерид лагъай йифиз – Аллагъди пайгъамбарриз къван сувабар гуда.

Цлемуъжуьд лагъай йифиз – Аллагъди лугъуда: "Я Зи лук! Зун валайни ви диде-бубадилаи рази я".

Цлеклуьд лагъай йифиз – Аллагъди адан дережа Фирдаус Женнетдиз къван кхажда.

Къад лагъай йифиз – Аллагъди шагъидризни хъсан ксариз къван сувабар кхьиди.

Къаннисад лагъай йифиз - Аллагъди женнетда нурдикай клвал эцигда.

Къанникъвед лагъай йифиз –

Эхиратдин йикъан гъам-хажалатривай секин жада.

Къаннипуд лагъай йифиз – Аллагъди женнетда шегъерар эцигда.

Къанникъуд лагъай йифиз – 24 дуьа къабулда.

Къаннивад лагъай йифиз – Аллагъди сурун азабривай хуьда.

Къанниругуд лагъай йифиз – Аллагъди 40 сеферда дережа гъуьндуьр ийида.

Къаннирид лагъай йифиз – Сиратлалдин муькъвелей регъятдиз элячда.

Къаннимуъжуьд лагъай йифиз – Женнетда 1000 сеферда дережа кхажда.

Къанниклуьд лагъай йифиз – Аллагъди 1000 Гъаж къурмишай къван сувабар кхьиди. Къанни цуд лагъай йифиз – Аллагъди лугъуда: "Я Зи лук! Женнетдин няметар дадмиша, Саль-Сабилдин церик экечла, Кавсардин ятарикай хуьхъ. Зун ви Рабби я, вун Зи лук!".

ПАК РАМАЗАН

Сив хуьниз пуд жуьре ава: адетдин Инсанрин сив хуьн, къетлен инсанрин сив хуьн ва хкъанавай (виридалайни хъсан) инсанрин сив хуьн.

Адетдин инсанри хуьзвай сив – им абуру чпин беденни аврат сив къазвай вахтунда ам члурзавай краривай (гъерекатрикай) хуьн я.

Хкъанавай, яни виридалайни хъсан инсанри хуьзвай сив – им абуру чпин рикл и дуьньядин краривай (мирское) хуьн ва Аллагъдилаи гъейри мад садакайни фикир тавун я. Эгер и инсанри, сив гвайла, Аллагъдилаи, Исламдилаи Эхиратдилаи гъейри маса шейэрикай фикир ийиз хъайитла, ахътин ксарин сив члур жезва. Ихътин дережа анжах пайгъамбарриз, велийриз ва пак умьур тухузвайбуруз ганва. И дережадив акакъариз чалишмиш хъана кланда, алазниалачиз рахана кланда.

Къетлен инсанрин сив хуьн – им вилер, япар, сив, мез, гъилер, кивачер ва бедендин маса паяр гунагъ краривай хуьн я. Ихътин сив ругуд шейиникай ибарат я:

1. Негъ ва къадагъа авунвай ва гъакни Аллагъ риклелай алудзавай шейэриз килигна кланда.

2. Жуван мез са хийирни авачир ихтилатрикай, гъибет, фитне авуникай, гъуьжетунрикай хвена кланда.

3. Къадагъа авунвай ихтилатриз яб гана виже къведач, вучиз лагъайтла лугъуз къадагъа эцигнавай ихтилатриз яб гунни къадагъа я. Къадагъа авунвай ихтилатриз яб гун Аллагъ-Таалади къадагъ авунвай шей тлуьнив гекъигнава (мана): "Тапарриз яб гузвайбуру къадагъа шей незвайбуру я".

4. Гъилер, кивачер ва бедендин амай паяр гунагъ краривай яргъа авуна кланда, шак физвай тлуьн тлуьна кланда. Вучиз лагъайтла, юкъуз сив хвена, ахпа гъарамнавай шей тлуьникай са хийирни авач. Аллагъдин Пайгъамбарди лагъанва: "Гъаф сив хуьз гъарам крар ийизвайбуруз амуькъдайди

Сив хуьнин эдебар

ИМАМ АБУ ГЪАМИД АЛЬ-ГЪАЗАЛИ

са каш гун я" (Ибн Маджа). Алимрин идан гъакъиндай икл лугъузва: са бязибуру абур сив къадагъа шейэралди хкудзавайбуру я лугъузва; муькуьбуру лагъайтла, ибур гъалал авунвай тлуьнвивай къерех хъана маса инсанрикай фитнеяр ийизвайбуру я лугъузва. Пуд лагъайбуру ибур чпин бедендин паяр къадагъа авунвай краривай хуьн тийизвайбуру я лугъуз тестикъарзава.

5. Сив хкуддай вах алуькбайла алазни алачиз тлуьна кланда, вучиз лагъайтла Аллагъ патал виридалайни даклан шей далдам хъиз ацланвай руфун я. Сив хуьн – им нефс хуьн я. Эгер саки са юкъуз тлуьн тавурди нянихъ ацукна санал тлуьрла гьакл жада? Им шейтандиз рехъ ачухун тушни мегер? Са бязибуру Рамазандин варз патал чпи йисан къене гьич садрани тлуьн тийизвай недайхъвадай шейэр гъазурда. Сив хуьнин кылин макъсад ам я хьи и вацра инсанди шейтанди ам дуьз рекъелай алудзавай къуватар зайифарна кланда.

6. Сив хкудайдалай кьулухъ инсандин рикл кичевилинни умуддин гьиссерив ацлана кланда, вучиз лагъайтла адаз вичин сив къабулдани ва я къабулдачни чизвач.

Са сеферда Гъасан альБасриди хуьруьнарзавай инсанрин патавай фидайла, икл лагъана: "Аллагъ-Таалади Рамазандин варз вичин луклар патал абуру сада садалай алудиз гъуьжетарзавай рехъ авунва. Сифте хтайбуру бахтлу, гъуьгуьна амуькбайбуру бахтсуз хъайила, хуьруьнарзавайбуру тажуб хъана кланда. Къин хъуй, Эгер Аллагъ-Таалади Вичин перде кхажна гъардаз вуч гъазурнаватла къалурнайтла, хъсан крар ийизвайбуру абур авун давамардай, пис крар ийизвайбуруни абур авун давамардай. Яни сив къабулай кас вичин шадвилей анжах хъсан крарал

машгул жада. Амма пис крар ийизвайдавай вичин бахтсузвилей мад са хъсан карни ийиз жадач".

Агънаф бин Къайсаз лагъанай: "Вун кьуьзуь са кас я, сив хуьни вун яхсуларзава". Ада жаваб гана: "За ам яргъал рекъиз гъазурзава. Аллагъдиз ибадат авун хейлин къезил я, Адан жаза эхи ийидалди".

Пайгъамбарди лагъанай: "Сив хуьн – им заминвал я. Гъар сада вичин заминвал хуьх". Аллагъ-Таалади чаз Вичин весияр (истемишунар) кылиз акъудунин мана авай аят ракъурайла, Пайгъамбарди гыл вичин вилерални япарал эцигна икл лагъана: "Вилерни замин я, япарни". Эгер бедендин и паяр гунагъ краривай хуьн сив хуьнин кылин истемишунрикай сад туширтла, Пайгъамбарди икл лугъудачир: "Сив гъаз ваз са касди сеперар гуз хъайитла, "Зав сив гва, зав сив гва" лагъ".

ВУЖ РАМАЗАНДИН ВАЦРА ЖЕМЯТДИХЪ ГАЛАЗ КАПІ ИЙИЗ ЧАЛИШМИШ ХЪАЙИТИА, ГЪАДАЗ АЛЛАГЪДИ САНАЛ
АВУНВАЙ РЕКЯТРИН КЪАДАРДИЗ КИЛИГНА ЖЕННЕТДА НУРДИКАЙ ШЕГЪЕР ТУЪКИУЪРДА

Гъадис

ПАК ВАРЦАР

Рамазандин варз —

1 «

Пайгъамбардин ﷺ гъадисда лугъуз-вайвал, Рамазандин варз алукунамаз, Женнетдин варар ахъа, Жегъеннемдин варар агал жезва.

Гъа са вахтунда мусурманар Исламдин рекъелай алуд тавун патал, абуруз зиян тагун патал шейтанар кутлунзава. Эгер инсанриз Рамазандин вацрахъ авай къван хъсанвилер (къетленвилер) вири чир хъанайтла, и варз умуърлух яз яръи хъун клан жедай.

Рамазандин вацра сивер хуъзвай-буруз Сад Аллагъди ийизвай мергъяматлувилер 10 ва гъатта 700 сеферда, хъсан крарай - гъадалайни гъаф артухарзава. "Сивер Зи гъурметдай хуъзвайди я, - лугъузва Сад Аллагъди, - гъавилай За регъимарни гуда".

Яни сивер хуънай ийизвай хъсанвилер гъаф сеферда (абурун сан анжах Сад Аллагъдиз Вичиз чида) артухарзава.

И вацра гунагъар квайбуруз хъсанвилер авай терездин хел заланарда, яни чпин гунагърилай гъил къачуз тадай мумкинвилер гъаф гузва. Анжах и кар патал хъсан краар авун, жув ягъалмиш хъайиди аннамишун, тахсир хиве къун лазим къведа. Гъа икI, Аллагъдивай мергъяматлувал тIалабна, жезмай къван хъсан краар авун, ахъагъай купIар къаза (эвез) хъувун, абурун бурж аламачиз хъайитIа суннат-купIар авун, Къуръан, жуъреба-жуъре дуъаяр клелун, Исламдин илим чирун, къадагъа авунвай крааривай къил къакъудун меслят къалурзава. Вучиз лагъайтIа, хъсан краар ийизвай мергъяматлувилер хъиз, пис краар гузвай жазаярни гъаф сеферра артух жезва.

Чир хуъхъ, сив хуъзвай касди Аллагъдиз вичин вафалувал къалурзава, гъа и саягъда Аллагъдин бенде халкъ авур Халикъдиз мукъва жезва.

Сив хуън - им гъар са мусурман патал руъгъдин рузи я. Шукур хъайи Аллагъдиз вафалу тушиз ийизвай краарихъ рябет жедач. Аллагъдиз са куънин патахъайни игътияж авайди туш, Вичиз рикI гъачиз ибадат авунни Ада къабулзавайди туш.

Сив хуън - гъам руъгъ патал, гъам беден патал менфятлу кар я, ада мусурмандин къаст мягъкемарзава. Сив хуън Аллагъдиз ялварзавай кас, Аллагъдин рекъе женг чIугъазвай кас патал ферз я. Сив гъай касди вичин къилиз къвезвай нубатсуз фикиррал, темягърал пак вацран гъар юкъуз залпанд гъалзавайди я, гъа идакди адаз вичиз менфят жезва, ам гъарам краар авуникай хуъзва, беден адаз муътIуьгъарзава, вацран къене ам дуъз чкадиз хкизва.

Хуърекдиз темягъна ва я маса ниятар аваз, сив хуънин къайдаяр чIурна виже къведач. Аллагъди къадагъа авунвай краарикай бедендин вири паяри - вилери, япари, меци, гъилери, къвачери чеб хуъзвайла, анжах гъа и

чIавуз хуъзвай сивер турус жеда. Сив хуън себеп яз инсандин риклиз сабур яда. Эгер са вуж ятIани квехъ галаз гъуъжетар ийиз алахъайтIа, жезмай къван хъел къвен тийиз алахъ, жував сив гъайди я лагъ. Аллагъдиз дуъаяр ийиз сивер хуъзвай касди фитнегъийбетдик къил кутун, мецин (сивин) харчивал авун виже къведач. Гъа идалди чна Халикъдиз жуван вафалувал къалурда.

Сив хуъзвай чIавуз хуквадал, санлай бедендал гуж акъалтдач, руъгъ мягъкем, рикI миъхи жеда, риклиз гъакъикъатдани нур аватда. Къуръан клелиз, дуъаяр ийиз хъайила, руъгъдив динжвал агакъда.

Рикле Аллагъдиз мукъвавилер гъисс гъатда, гъуъгуъл халисандиз ачух жеда. Сив гъай касди вахт-чIав дуъм-дуъздаказ вилив хуъда, гъикI лагъайтIа, ада сив къадай ва сив хкудай вахтарал амал авуна кланзавайди я. Гъа икI са вацран къене ам халис низамда гъатда, гъуъгуънлайни ам

вахтунал къимет эцигиз, вахт гъакI гъавайда серф тийиз вердиш жеда. Вири ибур тербияламишунин къайдай-рик акатзавай краар я.

Рикливай ният авунвай, Аллагъдиз чавай кланзавайвал ва адан Расулди ﷺ чаз чирайвал сив хуъзвай кас патал им агъур къIалах туш.

Амма, къе чаз аквазвайвал, хейлин мусурманри сив хуъдай варз, нефс вилик авуна, тIуьнар-хъунардай вацраз элкIуьрзава.

Ибадатдин, дуъайрин, Къуръандин варз машгулатринни къал-макъалрин вацраз элкIуьрзавайбурун гъерекатар Аллагъдини Адан Пайгъамбарди ﷺ къабулдайди туш.

Мадни рикIелай алудмир: сив хуън - им тек са тIуьникайни хъуникай акъвазун лагъай чIал туш. И вацра мецин (сивин), гъакI бедендин маса органрин гунагъривайни яръа хъун чарасуз я. Садакайни чIурукIа рахамир, пис кар ийимир, акси яз и вацра жезмай къван хъсан краар ийиз чалишмиш хуъхъ.

Ферз яз сивер хуън

талукъ я:

1. Мусурмандиз.
2. Яшар бегъем хъанвайбуруз.
3. Акъул тамамбуруз.
4. Сагълам ва сив хуън алакъзавайбуруз.

Сив хуън дуъз (трус) хъун патал са бязи чарасуз шартIарал амал авуна кланда:

1. Ният авун

Аллагъ-Таала рази хъун патал рикле сив хуъдай ният хъун ва жезмай къван ван алаз лугъун чарасуз я. Месела, ният авунин тахминан тегъер ихътинди я:

"БисмилЛагъи-р-рахIмани-р-рагъим. Ният ийизва за алай йисан Рамазандин вацран пакадин йикъан ферз тир сив хуъниз Аллагъ патал!"

Сив хуъдай ният ийизвай гафар рагъ акIайдалай гуъгуъниз экв жедалди гъи чIавуз клан хъайитIани лугъуз жеда. Гъа са вахтунда имам Абу Гъанифади тестикъарзавайвал, эгер экв хъайидалай гуъгуъниз сив хкатдай са амал тавунваз хъайитIа, нисиналди ният авуртIа жеда.

Гъаниз килигна, рагъ акIайдалай гуъгуъниз экв жедалди авай арада ният авун рикIелай алатайбурувай ам йикъан сад лагъай паюна (яни нисини жедалди) лагъайтIани жеда. Анжах "... пакад йикъан ферз тир..." гафарин чкадал "... къенин йикъан (Имам Абу Гъанифадин геле аваз финалди гафар чарасуз яз алава, хъувуналди) ферз тир..." лагъана кланда.

Къейд авун лазим я хъи, жезмай къван ниятдин гафар вахтунда лугъун рикIелай алудна виже къведач.

2. ТIуьн туътIуьна акъвазун

Экв малум жезвайдалай (экуън купIунилай) башламишна рагъ акIидалди - гъетрен капI жедалди са затIни тIуьна ва хъвана виже къведач. Идалай гъейри инсандин къенепатаз тIебии тIекверай са шейни аватун лазим туш. Месела, япун тIеквендиз яд фена, пIапIрус чIугуна... кландач. Нагагъ сив гъай касди, рикIелай алатна, затI-матI тIуьн ва я хъун хъайитIа, сив хкатзавач, эгер рикIел хтанмазди "тубастагъфируллагъ!", лагъана тIуьн хъун акъвазарайтIа. Эгер сив хуъзвайди чиз-чиз сиве яд къунвайла (месела, гъилер чуъхуън къачудайла) хатадай туъкъуьнайтIа, сив хкатзава.

Сив хуъзвайди чуъкIуьн туъкъуьнайтIа, сив хкатзавач. Амма сивиз атай балгъан туъкъуьнайтIа, сив хкатзава. Эгер балгъан сивиз къведалди клалхандай руфуниз аватайтIа, сив хкатзавач.

ПАК ВАРЦАР

Сивер хуьдай варз

Эгер хьручрай иви къвезваз, сив хуьзвайда ам цуькьундихъ галаз туйкьундихъ, и дуьшуьшдани сив хкатзава.

3. Папахъ (гъульухъ) галаз месин алакъяр акъвазарун

Сив хуьзвай вахтунда, яни экв малум хъайидалай гуьгъуьниз рагъ акъидалди, папанни гуьльун арада месин алакъяр хъайитла, неинки сив хкатзава, ам гъакі мурдарни (джунуб) жезва.

Гъаниз килигна ихътин дуьшуьшра неинки сив хуьн хъувун лазим я, гъакі акъалтзавай жермедиз жаваб гун чарасуз я. Жерме квекай ибарат я лагъайтла, ам акъалтай касди ара датлана кьве вацра алава яз сивер хуьн хъувуна кІанда ва я, эгер жерме акъалтнавай касдивай сагъсузвал себеб яз сивер къаз жезвачтла, ада кесибар тир 60 касдиз тІуьн гун лазим я.

Сивер хуьзвай вахтунда гуьльунни папа темягъ фидай жуьредин къугъунар авунни хъсан яз гъисабзавач.

Йифиз месин алакъяр хъанвай гуьльунни папаз сив къадалди вилик чпин беденар чухуьн меслят къалурзава.

Эгер экв жедалди абур яд аладариз агакъ тавуртла, гъакі сив хуьзва. Анжах жезмай къван фад яд аладар

хъувуна кІанда.

Инал ихътин са кар рикел гъун чарасуз я: месин алакъяр хъанвай ксариз яд аваз дастамаз (гъилер чухуьн къачун) къванни тавуна ксун, гъа гъалда амаз тІуьн-хъун авун меслят къалурзавач,

Къейд: паб-гъуьл тушир ксарин арада месин алакъяр хъун Исламди къадагъа ийизва. Гъаниз килигна суьгъбет физвайди анжах некаягъдик квай уьмуьрдин юлдашрикай я.

4. Экъучуниз къадагъаяр

Сив хуьзвай вахтунда жува-жувалай экъучдайвал авуна виже къведач, вучиз лагъайтла, сив хкатда. Эгер сив гвайди вичиз хабар авачиз къусмишайтла, сив хкатзавач. Анжах сивера яд экъуьрна кІанда.

5. Сив хуьниз талукъ яз мурад (яни жезмай къван къилиз акъудна кІани) шартлар:

Сив хуьн ферз яз къилиз акъудиз хуьнилай, и кардай Аллагъдин патай чѐхи пишкеш къачун патал ферз тир шартларилай гъейри сив хуьнин суннатрал амал авун чарасуз я.

Сив гвай вахтунда жуван къетлен органар (бедендин паяр) герек авачир, къадагъа тир месэлайрикай жезмай къван хвейитла ва абур Сад Аллагъдин къуллугъда акъвазарайтла

хъсан я.

Вилер Аллагъди къалурзавай рекъелай алатдай патахъ килиг тийин.

Мез тапаррикай, буьгътенрикай, гуьжетрикай, маса касдикай чІурукла рахуникай, хийирсуз рахунрикайни герек авачир гафарикай хуьн.

Япар. Абуруз тапан, буьгътендин, гъар гъихътин хъайитлани чІуру гафарин ван тахъун лазим я. И кар патал чІуру гафар галукъзавай чкайрилай вахтунда къил баштанна кІанда.

Ківачер. Абур кутуг тавур, герек авачир чкайриз финикай хуьн лазим я.

Гъилеривни чІуру крар, гъерека-тар ийиз туна виже къведач.

Руфун гъарам шейэрикай хвена кІанда.

Эхирки, ийизвай крар Сад Аллагъдин рекъе къуллугъ авунихъ элкъуьрна кІанда. Месела, капі-теат ийин, Къуръан кІелин ва адахъ яб акалин. Исламдин чирвилер къачун, инсанриз куьмек ийин...

Сив гвай касди сеперар гун, къал акъудун, масадан кефи хун кутугнавач. Пайгъамбардин гъадисдин бинедаллаз, эгер сив хуьзвай касдихъ галаз сад киклиз, адаз экъуьгуьнар ийиз... хъайитла, ада вичив сив гвайди лугъун ва ахътин чкадилай къил баштан авун лазим я.

Азиз Рамазандин вацра сивер хуьн

гзаф суваб я. И вацра жезмай къван хъсан крар авун важиблу я, вучиз лагъайтла, маса вахтара ийизвай хъсан краар гузвай къимет Рамазандин вацра ирид виш ва адалайни гзаф сеферра артух я.

Пайгъамбардин гъадисра лугъуз-вайвал, нянихъ тІуьн тІуьнин вахт яргъал ракъурна виже къведач. И кІвалах гъетрен (хушунин) капі бегъемарунихъ галаз сад хъиз авун меслят къалурзава.

Экуьнахъ лагъайтла, тІуьн-хуьнин месэла пакаман капі ийидалди 15-20 декъикъа амаз акъвазарна кІанда. Я пакамахъ, я нянихъни къадарсуз тІуьн хъсан яз гъисабзавач, ам сагъламвиллиз зиян я.

Сив жезмай къван хумравдалди, михъи целди ва я са кІуьгъуь шейиналди хкудайтла хъсан я. Гъакіни сивер хвейи ксариз тІуьн гунни хъсан кар яз гъисабзава.

Сивер хвейибуруз нянихъ тІуьн-хуьн тешкилайбуруз гъа сивер хвейибуруз къван сувабар жезва. Инал сив хвейидаз гузвай суваб тІимил жезвач.

Рамазандин вацра жумартвиллиз еке къимет ава.

Къуй Аллагъ-Таалади чаз виридаз и вацра Вичин эмиррал кевелай амал ийидай къуват гурай.

Амин!

Сив хуьнихъ вуч гъикмет ава?

Гъаким Майнуддин Чишти

Сив хуьн – им тІебии сагъарунрин жуьрейрин къил я. Им са къадар вахтунда тІуьн тавуна акъвазун я. Гъич садрани сив къун тавур са бязи ксариз и кар аламатдинди хъиз, амма масабуруз ам гъатта хаталуди хъизни жезва. А фикирар делилсузбур я лугъун дуьз къвезвач, гъикі лагъайтла, дуьз къун тавур сиви бедендин функцияр чІурда, гъатта инсан къиникъални гъида.

Гъакъикъатда, сив хуьн – им инсанди тухузвай тІебии уьмуьр суьретламишун я, адакай авай хийир бедендиз куьмек гуналди ва сагъламвал гуьнгуьна хутуналди куьтягъ жезвач.

Сив хуьдалди вилик а кардин бине чир хъана кІанда. Рагъакідай патан агъалийри гзаф вакъиайра чпин беден михъи авун ва сагъламвал мягъкемарун патал сив хуьзва. Амма ахътин ниятдалди сив хуьн дуьз туш.

Пак тир Къуръанда Аллагъди чаз лугъузва (мана): **«Я инанмиш ксар! Гъа квел къведалди авайбуруз хъиз, квезни сив хуьн эмирнава – белки квез Аллагъдикай кичѐе жен».**

Инсандилай гъейри амай вири халкънавай затлар, Аллагъдин эмирдалди чаз ганвай тІебиатдин къанунрай физва. Гъайванар гзаф тІуьнвай ва я чІурукла тІуьнвай акъвазарун герек къвезвач. Амма

инсанрикай рахайтла, дуьньядин няметар гзаф кІан хуьн ва гъиссерин темягъар гзаф вахтара абурун азаррин себебар яз жезва. Гъавилай Аллагъди чаз бедендин гъиссер михъи авун патал рехъ – сив хуьнин къайда къалурнава.

Къуръанда вичин гъиссер секинар тавур кас къутармиш жедач лагъанва (мана): **«Къияматдин юкьуз вичин Агъадин суалдикай кичѐе хъайи касдиз ва вичин руьгъ гъиссерикай хвейи касдиз женнетдикай далда жеда».**

Аллагъ патал къанундал адет тир ва ихтияр ганвай затларикай пегъриз хуьни чи ахлакъ ва алакъунар геьеншарзава ва Аллагъдихъ галаз чи алакъа деринарзава. Гъа и карди исламда сив хуьн сагъламвал мягъкемарун патал хуьзвай сивелай тафаватлу ийизва.

Мусурманрин чарасуз чѐхи сив хуьниз «Рамадан» лугъузва. Рамадан – им исламдин календардин варцарикай сад я. И вацра Аллагъди Къуръан, гъакіни Таврат, Забур ва Инжилъ ракъурна.

Сив хуьнин къетлен метлебуликай чаз Пайгъамбардин къве фикирди лугъузва:

– Аллагъдиз мускусдин атирдилай сив гвай касдин сивикай къвезвай ни гзаф кІан я.

– Женнетда Райхан тІвар алай варар ава. Сив хуьзвай касдилай гъейри мад са касни а варарай Женнетдиз фидач.

Аллагъди сив хуьнай пишкеш яз Вич къалурун хиве къунва.

«Рамадан» гаф «сив хуьн» лагъай чІал туш. Сив хуьн «ял язава» гафунилай атанвай «сийам» терминдалди ишара ийизва. ТІуьн тавуналди, хуьн

тавуналди ва гуьл-пабвилин алакъайра тахъуналди, инсанди ял язава ва къуватар цийи хъийизва.

Рамазандин вацра сив хуьн вири мусурманриз къалурнава. Мусурманрихъ галаз сив алакъада авай амай ксарини Рамазандин вацра сив хуьзва ва а кардикай абуруз са гъихътин ятлани хийир жезва.

Амма сив хуьникай тамам хийир хуьн патал са жерге къайдаяр къиле тухвана кІанда.

Сад лагъайди, инсандихъ сив хуьнин ният хъана кІанда. Гъикі лагъайтла, Аллагъди чи суд ниятриз килигна ийизва лугъузва, гъаниз килигна дуьшуьшдай хъайи кардикай инсанди са хийирни хукуддач. Месела, эгер инсан чуьлда рехъ алатна, недай затІ гвачиз амуькьайтла, ам гъакъикъи сив хвейидай жезвач, гъикі лагъайтла, адаз мумкинвал хъанайтла, ада недай. Ийиз кІанзавай кардиз «ният» авуна кІанда. Ам араб чІалал лагъайтла хъсан я, амма маса чІаларалди лагъайтлани жезва. Гъа икІ лугъун без жезва: **«Ният ийизва за Аллагъ патал, анжах Аллагъ патал пака сив къаз».**

Сив къадайла, агъадихъ галай шартлар къиле тухвана кІанзава:

1. Ван алаз ва я жува-жуваз ният авун.
2. Сив экв малум жедалди вилик (фаджр) къун ва рагъ акъайдалай гуьгъуьниз (магъриб) хкудун.
3. Сив гвай чІавуз агъадихъ галай затларикай пегъризна кІанда: тІуьн, хуьн (ядни галаз), папІрус чІугун ва тембек ишлемишун, гуьл-пабвилин алакъайра хуьн, пис гафар лугъун ва амай чІуру краар хуьн.

» 8

ЖЕННЕТДА РАЙАН ТІВАР АЛАЙ ВАРАР АВА. СІВ ХУЪЗВАЙ КАСДИЛАЙ ГЪЕЙРИ МАД СА КАСНИ А
ВАРАРАЙ ЖЕННЕТДИЗ ФИДАЧ

Гъадис

ПАК РАМАЗАН

Сив хуънихъ вуч гъикмет ава?

Гъаким Майнуддин Чишти

7 «

4. Хушуналди экъучдай ва я мая акъуддай ихтияр авач.

5. Дишегълийри вацран къилер башламиш хъайила, сив акъвазарзава ва куътягъ хъайила давамарзава. Абуру ахъа хъайи сивер къаза хъийизва.

6. Рагъ аклайдалай гуъгуъниз сив хурмадалди ва я истиканда авай целди кхудзава, гуъгуънлай тимил-тимил незва.

Сив гвай касдиз гъар жуъредин суалар арадал атун ва адал четин гъалар гъалтун мумкин я, гъар са вакъиада мусурман алимдивай меслят къачуртла хъсан я. Сив хуънин къетенвал ам я хъи, ада инсандик нефсинин ва къурбанд авунин гъевес кутазава. Сив хуън гъафни гъаф акъулдалди, чинеба ийизвай кар я, гъик лагъайтла ам амайбуруз таквадай, анжах Аллагъдиз аквадай кар я.

Иифен къуларилай алатна сив къадай вахтунал къведалди Пайгъамбардиз ﷺ «сугъур» тлуън недай адет авай. А тлуън гъалал гъи затларикай хъайитлани ийиз жезва. Абуру экв ачух жедалди (азан гудалди) недай ихтияр ава. Сарар михъун – им ихтияр ганвай затл ятлани, сив гвай ксари а кар нисинилай къулухъ ийидач.

А буйругърилай алава яз мадни ван алаз ва я жува-жуваз Пак Къуръан келна ва алакьдай къван садакъаяр пайна кланда.

Инал ихтилат вири мусурманрин хиве тунвай сив хуъникай, абуру тлуъникай, хъуникай ва месин алакь-айрикай, нефс хуъникай физва. Абурулай алава яз, сив хуънин виниз тир маса жуъреярни ава, абуру гъилери ва къвачери члуру крар тавун, вилер члуру затлариз килиг тавун ва япари члуру гафариз яб тагун я.

Михъи ксари и дережадинни сив хуъзва: акъулдин сив. Маса гафаралди, а ксари Аллагъдилай гъейри мад са куъникайни фикирзавач. Ахътин сив гвай члавуз, вилер явавилеривай хвена кланда, хийир авачир гафар, тапарар, экъуъгъунар авуна ва жува-жув къве чин алаз тухвана кландач. Куърелди, сив гвай кас кисна кланда, эгер рахазватла, анжах жуваз ва масабуроз Аллагъ рикел гъуналди рахада. А сив акъван кевиди я хъи, гъатта масабурон сивяй къадагъа ихтилатризни яб гудай ихтияр авач. Эгер са гъихътин ятлани ксар къадагъа темайрикай рахаз хъайитла, гъерекатна абурун арадай экъечина кланда.

Сив хуъддай члавуз, каш рекъин патал, лап тимил тлуъна кланда. Вири къайдайрал амал авуна сив хвена хъайитла, сив хуъзвай касди вич яшамиш жезвай чкада авай кесибрин суфрадал вуч алатла, гъа тлуъналди вич сергъятламиш авуна кланда. Ферз тир сиверилай алава яз, пак варцара мусурманри «нафиля» твар ганвай суънетдин сиверни хуъзва. Са бязибуру абуру гъар йисуз, са бязибуру гъар вацра, са бязибуру гъар гъафтада хуъзва. Агъадихъ мусурманри хуъзвай сиверин вири жуъреяр гъизва.

Винидихъ лагъайвал, тлуън дуъздаказ иливариз тахъайла, азарар арадал къвезва. Сив гвай члавуз хуърек цурурдай органрин къвалах тимил жезва ва бедендивай ана къватл хъанвай герексуз шейэр акъудиз ва члурукла авур тлуънри гайи зиян туъклуър хъийиз жезва.

Ихътин вахтара беденди вич тайин тир жуъреда тухузва. Эвелни эвел ада ажайибдин чимивал ва къизгъинвал туъретмишзава. И къетлен чимивили артухан затлар цуруруник гъерекат кутазава. А затлар ахътин жуъреда црзав хъи, абуру регъятдаказ бедендай акъатзава. Абуру вад жуъредикай са жуъреда ва я са шумуд жуъреда бедендай акъатзава (сагъар хъижедайла гъалтзавай четинвилерин жуъреяр): нерай иви атун, экъучун, къенин тлал акатун, гъекъ акъатун ва мукъвал-мукъвал цвар галахъун.

Мусурманрин сивер къадай йикъар

Рамазандин сивер – вири мусурманрин ферз сивер я.

Амайбуру суънетдин сивер я: гъар йисан Арафатдин йикъар (Зу-ль-Гъиджа вацра); Зуль-Гъиджа вацран сифтегъан цуд югъ; Мугъаррам вацран сифтегъан цуд югъ ва Раджаб ва Шаъбан варцарин жезмай къван гъаф йикъар. (Къейд: Ид аль-Фитр ва Ид аль-Азгъа суваррин йикъариз ва гуъгуъналлай пуд юкъуз сив къадай ихтияр авач).

Гъар вацран сивер: гъи вацра хъайитлани сив хуъниз хъсан йикъар – сад лагъайди, юкъванди ва эхирмижиди я. Адалайни гъейри, вацран циклдин ципуд, цуъкуд ва цувад лагъай йикъарани сивер хуъда.

Йикъарин сивер: ислеян, хемис ва жуъмя йикъариз сивер хвейитла хъсан я, гъик лагъайтла, абуру тамам хъсан йикъар я.

Гъар йикъан сивер: Пайгъамбарди ﷺ лугъудай, йисан къене гъар юкъуз сив хуън хъсан туш, эгер а карди жуван сагъламвилеиз ва масабуроз зиян гуз хъайитла. Гъаф сивер хуънин виридалайни хъсан мумкинвал – а кар югъ арадай ракъуриз авун я. Пайгъамбарди ﷺ лугъудай: «Заз дуъньядин девлетар теклифнай. За абуру ихътин гафаралди инкар авуна: «За са юкъуз тлуън неда маса юкъуз недач. Недай члавуз за Ваз шукурда, гишила авай члавуз Вуна зун муътуъгъардайдак умуд кутада, – лагъана, Пайгъамбарди ﷺ алава хуъвуна: Идалай хъсан сив авач»».

Аламат жедай кар ам я хъи, Рагъаклидай патан медицинадиз сив хуъдайла арадал къвезвай татугайвилерай азарар аквазва. Къиле тлал гъатуни, са тимил ифин акъалтуни ва я зурзун акатуни, гъекъ

акъатуни ва я маса лишанри куъ беден вичи-вич туъклуър хуъвунин карда акъвазнавайдакай лугъуз-ва. Сив къунин хийирлу нетижайрикай хабар авачир касдик къенин тлал акатайла ва я ам экъучиз башламишайла, ада сив къуна яхсул хъана ва са гъихътин ятлани азар акатна лугъузва.

Гъаф инсанри ахътин татугайвилер эхи тийиз, гъерекатна химиядин препаратар ишлемишиз, гъайиф хъи, сагъ хъхъунин къвалах акъвазарзава. Белки абуру инсандиз гъерекатна вичин къвалахдал экъечл хъийиз куъмек гузва жеде. Амма йис-сандавай ахътин михъивилерин функцияра акъвазарайла, беденда токсинар къватл жезва; нетижада инсандин са бязи органри къвалах хъийидач, амукъзавайди абуру акъудун я. Гъа и члавуз я а крар четинбуру ва кичле жезвайбуру.

Сив вичин къайдада хуън патал гъаф къуватар ва дисциплина герек къведа. Садрани сив къун тавур ксариз, за ам са юкъуз, гъатта зур юкъуз хъайитлани хуън меслятзава; яваш-яваш вахт артухариз, абуру эхирдалди тамамдаказ сивер къада. И кардал гъалтайла, мусурманриз къетенвал ава, гъик лагъайтла, гъар йисан къанни цуд йикъан сив хуъз абуруз Аллагъди куъмек гузва. Аллагъ-Таалади сив хуъз-вайбуруз къадар авачир къван сувабар хиве къунва. Абурукай сад бахтатар ксариз Рамазандин эхирмижи цуд юкъуз гъалтда. Ихтилат Лайлат-уль-Къадрдикай физва. Дуъздаказ сив хуъзвай касдин патав Аллагъди салам гъаз малайик ракъурда; а касдивай гъи мурад хъайитлани тлалабиз жеда ва ам къилиз акъатда.

Сив хуън Аллагъди Вичин луклариз ганвай хийирдуа я. Адаз, Дуъньядин Халикъдиз, сагъламвилеиз крар чида. Сив хуън лагъайтла, сагъламвал хуънин виридалайни хъсан жуъре я, ада чаз гъаклини къадар авачир къван руъгъдин зигъин гузва.

ПАК ЙИФЕР

Лайлату-ль-Къадр лайихлу, виридалайни виняй ва клани тир йиф я. А йифиз Лайлату-ль-Къадр лугъунин метлебни гъа и йифиз къисметар, крар ва девлетар тайинарун я. Пак тир Лайлату-ль-Къадрдин йифекай Аллагъ-Таалади къилдин са сура ракъурнава. А сурада Аллагъ-Таалади лугъузвайвал, и йифиз Хуъзвай Къулараллаз (Хранимые Скрижали) Къуръан агъада авай цаварал авудна. И йиф агъзур вацралайни багъа я. Гъа и йифиз Жабраил малаик маса малаикарни галаз агъадавай цаварал эвичзава. Экуьнин ярар ядалди инсанриз Аллагъдин патай саламар ракъурзава ("аль-Къадр" сурадин мана).

Муджагъида лагъана: "Бану Исраил несилдай тир са касди яракъ гъиле аваз агъзур вацра Аллагъдин рекъе женг члугуникай Пайгъамбарди инсанриз ихтилатнай. Мусурманар и кардал тажуб хъанай. Гъа и члавуз винидихъ тлвар къур сура ракъурна". Мадни лугъуда хъи, Муджагъида юкъуз Аллагъдин рекъе женг члугъаз ва агъзур йиферин къене къарагъиз ибадатар авур касдин тарифар ийидай члавуз Лайлату-ль-Къадрдин йифиз ийизвай ибадат гъа касдин крарилай багъа я лагъана. А сурадин манани гъа им я (Ибну Касир", 3-т., 569-чин).

Лайлату-ль-Къадр лайихлу, виридалайни виняй ва клани тир йиф я. А йифиз Лайлату-ль-Къадр лугъунин метлебни гъа и йифиз къисметар, крар ва девлетар тайинарун я.

Абу Гъуреиради Пайгъамбардин гафар гъана: "Аллагъдин сувабрик умуд кутуна Лайлату-ль-Къадрдин йиф ибадатар ийиз акъудай касдин гунагърилай гъил къачуда". Маса гъадисда лугъузва: "...гуьгъуьнлай хъийизмай гунагъ крарилайни гъил къачузва".

И йифен лайихлувилерикай лугъузвай гзаф аятар ва гъадисар ава. Гъа гъадисрал бинеламиш хъана Мустафа Мугъаммад Аммарата "ат-Таргъиб" гъикаяда кхъизва: "Йифен ибадатди рикл ва вилер секинарзава, руьгъдиз регъят жезва, иблсиди янавай тлвал ахъа жезва ва ибадат авуниз беден къезил жезва. Ада Женнетдин ракларар ахъайзава ва Жегъеннемдикай хуъзва, Арасатдал Къияматдин йикъан суал къезиларзава. Адан дуъа къабулдай сятуна гъатзава ва тлалабунар къилдиз акъатзава. Йифиз ибадат авурла, инсан сагълам жезва, азарар къакъатзава.

Эгер гъуьлуь ва я папа сада-сад йифиз ибадатар авун патал ахварай авудайтла, абуруз садаз-сад масан жеда ва Аллагъди абуруз няметар ракъурда. Йифериз ибадат авуни инсан вини дережадиз акъудда, ам Аллагъдин регъимдик ва бахтлу жеда".

Лайлату-ль-Къадрдин йифиз ксун тавуни лайихлувал

Каъба лагъана: "Сидрату-ль-Мунтагъада Аллагъдиз ибадат ийиз малаикар ава, абурун къадар тек са Аллагъдиз чида. Абурун юкъва Жабраил малаик ава. Абурун муьминар патал милаим ва регъимлу я. Лайлату-ль-Къадрдин йифиз абурун чилел эвичзава. Чилин винел малаи-

адаз сувабар къведа, эгер ам акуртла, адаз тамам сувабар кхъида".

Лайлату-ль-Къадр гъи йифел гъалтзава?

Лайлату-ль-Къадр гъалтзавай йифен гъакъиндай алимрин гаф сад туш. "Итгъаф" ктабда ихътин фикрар гъизва: "Лайлату-ль-Къадр йисан гъи йифел хъайитлани гъалтда ва я йисан къене дегъиз жеда; Рамазандин гъи йифел хъайитлани гъалтда; адан сад лагъай йифел гъалтда; юкъван

жезва лугъуз кхъизва.

Адалай гъейри, алимри лугъузвайвал, Рамазандин вацран гъа сад лагъай йифиз килигна Лайлату-ль-Къадрдин йиф чириз жеда. Месела, эгер Рамазандин сад лагъай югъ гъяд ва я арбе йикъарал гъалтайтла, пак йиф клуьд лагъай йиф жезва, эгер ислеяндал гъалтайтла – 21-йиф, эгер саласа ва я жуьмядин йикъарал гъалтайтла – 25-йиф, хемис йикъал гъалтайтла – 25 йиф, киш йикъал гъалтайтла – 23-йиф жезва.

Муьгъиддин Ибн аль-Арабиди маса жуьре лугъузва. Эгер вацран сифте къил жуьмя йикъал гъалтайтла, 29-йиф пак йиф жезва, эгер киш йикъал гъалтайтла – 21-йиф жезва, гъяд йикъал гъалтайтла – 27-йиф, ислеяндал – 29-йиф, саласадал – 25- лагъай йиф, арбедал гъалтайтла – 27-лагъай йиф, хемисдал – 23-лагъай йиф. Эгер ам жуьмя йифел гъалтайтла, а йиф пак йиф жезва.

"Ан-Насаигъу аддийният" ктабда шейху-ль-Ислам Алави аль-Гъаддада кхъизва: "Мусурманди Рамазандин вацран вири йифериз хъсан крар авуна кланда ва Лайлату-ль-Къадрдин йиф гуьруьшмишиз гъазур яз кланда. Ам дуьньядин крарал ягъалмиш хъана кландач".

"Заважирдал" бинеламиш хъана "Шаргъу-ль-Мафрузда" кхъенва: "Аллагъ-Таалади купларикай сад, жуьмядин йикъан дуьадин жаваб гузвай вахт, Аллагъдин пак тлвар, Лайлату-ль-Къадр сир яз авунва, мусурманри абурун риклин сидкъидай чириз чалишмиш хъун патал" (218 чин).

Лайлату-ль-Къадрдин йиф секин, я чими, я меки туширди, экуь, варз алай йиф жеда. Гъа юкъуз рагъни ахътин экуь нурар галачиз экъечда. Гъа йифиз Къуръанар клелна, зикрияр авуна, куплар авуна кланда, йифен ва экуьнин куплар мискинда жемьтдихъ галаз авуртла хъсан я, Пайгъамбардиз салаватар гъида, тларикъатдин вирдар тамамарда, тасбигъ куплар ийида ва дуьаяр клелда. Гъа йифиз Пайгъамбарди агъадихъ галай дуьа клелун меслят къалурна: "Аллагъумма иннака глафувун тухлиббу-ль-глафва фарифу гланни". Таржума: "Я зи Аллагъ! Вун гъил къачудайди я. Ваз гъил къачуз кланда, залай гъил къачу".

Лайлату-ль-Къадр – Къудратдин йиф

кри сужда тийизвай гъич са чкани амукъдач. Гъар са малаикди гъахълу мусурман патал хийир-дуьа ийида.

И йифиз Аллагъ-Тааладиз ибадат ийизвай гъар са касдиз Жабраил малаикди гъил къаз салам гуда. Муьминдиз ада салам гунин лишанар беденда зурзун гъатун ва вилерал накъвар атун я. Малаикар инсанрин бедендиз килигзава. Инсанриз гуьрчег абурун бегенмиш тирвал, малаикризни регъимлу руьгъ хуш я, абуруз ахътин касдихъ галаз гуьруьшмиш жез клан жеда".

Имам аль-Гъазалиди "Игъяда" лугъузва: "Пайгъамбарди Рамазандин эхиримжи цлуд юкъуз мес элкъурна киватлдай ва юкъва авай чуьл тларамардай. Вичин женгинин юлдаширзни ибадатар авун эмирдай, гъикл лагъайтла а цлудакай сад Лайлату-ль-Къадрдин йиф жезва".

А йиф амай агъзур варцарилай багъа я, лугъузва Аллагъ-Таалади. Агъзур варз – им къудкъанни пуд йисни къуд варз жезва. Яни и йифиз ийизвай ибадат гъа и йиф авачир амай маса варцара ийизвай крарилай багъа я.

Эгер ибадат ийизвай касдиз Лайлату-ль-Къадр такуна хъайитла,

цлуд йикъал гъалтда; эхиримжи цлуд йикъал гъалтда; эхиримжи цлуд йикъакай тек йикъарал; гъа цлуд йикъакай жуьт йикъарал; 17, 19, 21, 23, 25, 27 – йикъарал гъалтун мумкин я; 23 ва 27-йикъарал; 29-лагъай ва я эхиримжи йифиз".

И йифиз къуд рекятдин суннат-капл ийизва. Гъар са рекятда «Аль-Фатихла» сурадилай гуьгъуьниз «Аль-гъакуму-т-такасур...» ва пуд сеферда «Аль-Ихлас» (Къулгъу) сураяр клелда. И капл авур касдиз Аллагъ-Таалади эхиримжи нефес ва сурун азабар къезиларда.

Чехи пай алимри лугъузвайвал, Лайлату-ль-Къадрдин йиф гъа Рамазандин вацран къилиякъилиз жеда. Абурукай гзафбуру ам Рамазандин эхиримжи цлуд йифекай садал гъалтзава лугъузва. Абурун фикрдай, ам вацран юкъвалай ала-тайла авай тек йиферал гъалтзава – 23, 25, 27, 29 – лагъай йифер. Имам Шафиидин фикирни гъа инал акъвас жезва. Эгер а йиферикай сад жуьмядин вилик гъалтайтла, ам пак йиф

Гъакли гзаф къадарра "Ла илагъа илла Ллагъу вахлдагъу ла шарикала-гъу..." клелун меслят къалурнава.

И йифиз къуд рекятдин суннат-капл авур касдиз чан гуз регъят жеда, ам сурун азабрикай азад жеда.

И куплуна "аль-Фатихла" сура-дилай гуьгъуьниз гъар са рекятда "Алгъакуму..." ва пуд сеферда "аль-Ихлас" клелда".

Лайлату-ль-Къадр акур касди а кар масабурукай чуьнуьхна кланда.

СИВ ХУЪН ВА САГЪЛАМВАЛ

Сив хуън: малум тушир терефар

Мегъамед ГЪАЖИЕВ,
"Нур-уль-Ислам"
газетдин кылин редактор

Пак Рамазандин варз мад сеферда кършиламишуналди Аллагъ-Таалади чаз хъсан крар гзафардай ва чтуру крар туба ийидай мумкинвал ганва. Сив хуъннин гъикмет вуч я, ам вуч патал чи хиве тунва?

Малум я хьи, инсан Аллагъ-Таалади халкъ авунвай лап тамам шейэрикой сад я. Ада чи хиве тунвай гъар са кардин къене чун патал еке гъикмет ва мергъяматлувал ава. Абуру неинки рубгъдинни бедендин сагъламвиллин, гъакни эхиратдин югъ патал хийирарняметар я. Гъаниз килигна, чи хиве твазвай гъар са кардиной кве жуьредин (и дуьньяда ва эхиратда) хийир ава.

Алатай, атеистрин, девирда вич беден патал еке зиян ва ам барбатлун я лугъуз хъайи сив хуън къачун чна. Исламдин лап сифте кылера Аллагъ-Таалади Къуръанда ихътин гафар лагъанва: **"Квез сив хуън хъсан я, эгер квез чир хъана кланзаватла"** ("Бакъара", 184).

Чаз алатай 1400 йисан муддатта вуч чир хъанач. Къуръандин къетленвал ам я хьи, адан аламатар вахт-вахтунилай дуьздак акъатзава. Къуръанда лагъанвай "Ахпа Чна Чи аламатар къалурда" гафар дуьшуьшдинбуру туш.

"Эй динэгълияр, гъа квейлай вилик хъайи ксариз хъиз квезни сив хуън къалурнава, белки квез Аллагъдиной кичле жен", лугъузва Къуръанда. Сив хвейила, инсан вичин нефсинин лукъвилляй акъатзава, адан иесидиз элкъезва.

Каш гуникай инсандин бедендиз хийир авайди анжах XIX асирда малум хъана. Рагъаклидай пата гъатта каш гуналди инсанар сагъар хъийидай клиникаярни ава. Советрин алимар тир Николаевани Нилова "Недай-хъвадай шейэр" журналдиз ганвай "Каш сагъламвал патал" макъалада икI къызва: "Инсан сагълам ва шлакрийкай азад хъун патал ада йиса пуд гъафтедилай тIмил тушиз ва къуд гъафтедилай гзаф тушиз каш чIугуна кланда".

Медицинадин доктор Роберт Бартлоуди субут авурвал, сив хуъниз къак азардин (рак) тIурар тергдай аламатдин къуват ава. Кылди къачуртIа, ада кхъизва: "Шак алач, сив хуъни микробар къинин ва беден ми хьи авунин къене еке таъсир ийизва".

Доктор Билл Шернбера къейд ийизва хьи, йиса са сеферда сив хуън – им уьмуьрдинни жегъилвиллин бине я.

Одессадин медицинститудин алимри бедендай зегъер акъуддай эксперимент эцигна. Маса гъукуматдин хъсан препаратрилай каш гуни 10 сеферда артух бедендай зегъерар акъудна, амма каш гуналди аммиак акъудунин къадар лагъайтIа 1000 сеферда артух хъана. Каш гун уьмуьр яргъи хъунин себеб тирди илимди къалурна. Москвадин Психиатриядин Институтда кIвалахзавай медицинадин илимрин доктор Ю.Николаева субут авурвал, каш гуналди психичекий азарар сагъариз жезва.

Америкадин алимри сив хуъникай авай зарар къалурунин мураддалди ихътин са эксперимент кыле тухвана. Абуру чара жез гъазур хъанвай папаринни гъуьлерин кве группа къачуна. Са группадихъ галаз психологди кIвалахна. Муькуь группада авайбурув сивер къаз тунна. Аламат жедай кар ам хъана хьи, гъа и эхиримжи группада авай гъич са хизанни чара хъанач.

Психологди кIвалахзавай группадай лагъайтIа, 65 % хизанар чIлана. Алимри къейд авурвал, сив ачухдай вахтунда инсандин беденда чими гъиссер гъатзава. Гъа ихътин гъиссер адаз вичин муькуь кас акурлани къезва, ам адаз генани муькуь жезва. Гъа икI, са вацран къене тухвай экспериментдин нетижада чара жез гъазур хъанвай гъуьлни

паб чеб-чпиз генани муькуьвал хъана.

Сив хуъзвайбурул гъузчивал тухузвай алимриз каш гуни хамунин хейлин азарар хъсанар хъийизвайдини акуна. Идан себебни сив хуъзвайдан бедендик галай цин къадар тIмил хъун я. Идалайни гъейри, ахтармишунри субут авуна хьи, сив хуъзвайдан ивидихъ галай холестериндин къадар ва риклин азарин хаталувал хейлин тIмил жезва.

Америкадин алимри генани субут авунва хьи, сив хуъдайла инсандин ивидин шекердин къадар гъич са дарманни къабул тавуна къайдадиз хквезва.

Сив хуъни инсан сагъар хуъвунин къуват квейкай ибарат я? Малум тирвал, бедендин вири къуват (энергия) аниз атай недай затIар цIурурун патал серф жезва. Инсанди гъич са шейни тIуьн тавурла, адан вири къуват беден сагъар хуъвунал ва адак квай герек авачир шлак-ар акъудунал желб жезва. Идалайни гъейри, гъа и вахтунда хуьрек цIурурдай хукадин ва ратарин системади лап зайифдиз кIвалахзава. Гъавилляй и вахтунда хуьрек тIуьникай гъатта зарарни ава.

Дагмедакадемиядин доцент М.Мегъамедова лугъузвайвал, Рамазандин варз инсандин йисан биоритмаяр дегъиш жезвай варз я, яни и вахтунда инсандин биоритмаяр къведай йис патал цIийи кылелай туьхкIуьр хъи-жезва. Гъа и вахтунда инсандин беден къведай йис патал "програмламиш" жезва лагъайтIа жезва. Им акI лагъай чIал я хьи, инсанди вичи-вич и вацра гъикI тухвайтIа, гъуьгъуьнлай къезвай са йисан къенени гъакI тухуда. Ихътин мисалар мад ва мадни гъиз жеда.

Гъадисди сив гъай чIавуз къал-макъалар авун къадагъа авунва.

Пайгъамбарди ﷺ **"Сив хуъх куън сагълам жеда"** гафар лугъун дуьшуьшдин кар туш. Гила, 14 виш йис алатайла, экспериментальный илимди и кар субутарнава.

Субгъаналлагъ! 1400 йис идалай вилик АллагъТаалади чи хиве тур везифа – сив хуън чи хийирдиз я. Аллагъди чаз вири сивер хуъдай къуватар гурай! Амин!

Эхиратда гузвай няметрилай гъейри и дуьньядани сагъламвал гузвай Аллагъ-Тааладиз шукур хуьй.

АССАЛАМЧИК

Ша чна сив хуън

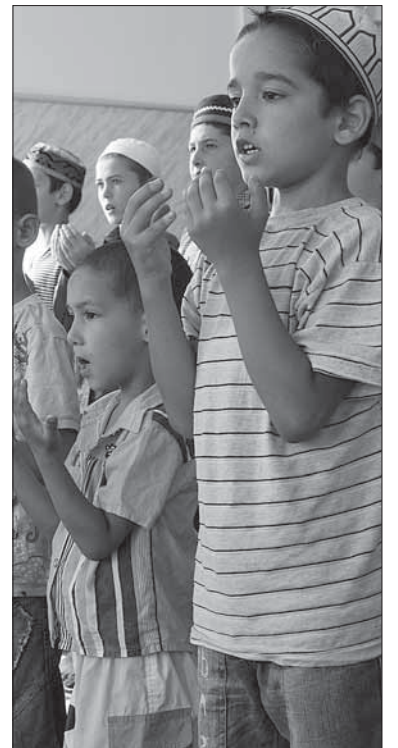
Гъуьрметлу аялар! Квейкай гзафбуруз, заз чиз, Рамазандин вацра сив хуъникай ван атана ва я куь дидебубайри сив хуъдайла акуна. Чи ихтилат къе гъа Рамазандин вацра-кай фида.

АллагъТаалади, Рамазандин варз алуькуьайла, чи хиве ферз тир сивер къун тунва. Гъар са мусурман и варз алуькуьнал шад жезва. Абуру сада-садаз и варз алуькуьн тебрикзава, и вацра анжах хъсан крар ийиз чалишмиш жезва. Аллагъдивайни чна чаз и карда куьмек гун тIалабзава.

И хийирлу вацра АллагъТаала иллаки чун патал регъимлу жезва, Ада сивер хвенвай касдин гунагърилай гъил къачузва. Аллагъ виридалайни Жумартлуди я, Ада эгер чна авур вири чIуру крарал риклин сидкъидай пашман хъайитIа абурулай Ада гъил къачуда. Куън патал заз са шад хабар ава. Гъвечи аялривайни чIехибурухъ галаз санал сив къаз жеда. Балаяр, и йисуз сивер хуъз жедатIа аку! Са шумуд юкъуз хъайитIани. Куь беденар гъеле гъвечи я, куь гъвечи жендекар гъеле кIеви хъанвач. Гъаниз килигна аялар пара ксана кланда ва абуру хъсан тIуьна кланда. Аллагъди аялриз тIмил йикъара сив хуъдай ихтияр ганва. Куън чIехи хъайила, иншаллагъ, куьнени са вацран къене, чIехибуру хъиз, сив хуъз башламишда. Араб чIала сив хуъниз "Савм" лугъуда.

Квез сив гъикI хвена кланзаватIа чиз-вани?

Рамазандин вацра къежел экв амай къван чна тIуьна ва я хъвана кланзавач. Экуьнахъ, яр хъанамаздини, вири сив хуъзвайбуру тIуьн-хуьн акъвазарзава. ГъакI рагъ акIидалди. Няниз, хурушум жедайла, къежел экъечIна ракъиниз килиг. Яргъай квез рагъ ацуькъазва ва ам горизонтдик акатзаваз аквада. Гъа идаз рагъ акIун лугъуда. Гъа идалай гъуьгъуьниз сив къадай вахт кутягъ жезва. Мусурманри сив хкудиз гъерекатзава. Сив, адет яз, хурмайривди са шумуд хупI яд хъвана хкудзава.

Сив хуън чаз вуч патал герек къезва?

Сад лагъайди, сив хуън чна кылиз акъудна кланзавай Аллагъдин эмиррикой сад я.

Къвед лагъайди, инсанри чпиз и кардай хийирлу тарс хкудзава. Абуруз чаз Аллагъди гузвай няметрин къадир чир жезва. Сив хуъзвай вахтунда чи рикIера АллагъТааладиз шукур гъунин гъиссер ачух жезва. Месела, сив къадайла чаз гишин жезва ва тIуьнин тIям, тухзавай вахтунихъ галаз гекъигайла, хъсан чир жезва. Чаз гъи тIуьн хъайитIани тIямлу жезва. Чаз тIямрин ва нийрин жуьрба-жуьрбавал ганвай АллагъТааладиз шукур хуьй!

Рамазандин вацра сив хуъникай мад са хийир ава. И вацра хейлин вахт чна фу тIуьн тавуна акъудзава. И карди инсандиз тIуьникай фикир тийидай, жуван фикир ибадатдиз, хъсан крариз гудай мумкинвал гузва.

Идалайни гъейри сив хуъзвай касдиз фу къачудай такъат авачиз гишила авай касдин дердиникай хабар жезва.

Гъуьрметлу аялар! Куьне незвай шей тармар ийимир. Адаз куьне къимет гана кланда. Незвай хуьрек эхирдал къван неь. Ша чна Аллагъдиз ﷻ шукур ийин ва "Альгъамдулиллагъ" лугъун.

Гъадис

ИЛИМ ХАЗИНА, АДАН КУЪЛЕГАРНИ ГУЗВАЙ СУАЛАР ВА АБУРУКАЙ ХКУДЗАВАЙ МЕНФЯТ Я

СУАЛ-ЖАВАБ

— Туън экуънин капі ийидалди туън чарасуз яни, тахъайтла, маса вахтунда? Эхирки, сив мус къуртла хъсан я?

— Пакамахъ (яни экв малум жедалди) туън хъсан яз (сунна яз) гъисабзава. Иштягъ авачиз хъайитла, са тике фу туъртла, са хупі яд хъвайитлани жеда. Къулан йиферилай алатайла туън къабулун Пайгъамбардин ﷺ сунна къилиз акъудун яз гъисабзава. Экв жедалди 15 декъикъа амаз туън акъвазарна ва сивер, сарар миъна кланда.

— Сив гвайда сивин харчивал, къал-макъал... ийиз хъайитла, гъикі жеда?

— Ахътин крар авун къадагъа я, амма сив хкатзавач. Гъа са вахтунда адаз сивер хуънай ийидай мергъяматлувилер (сувабар) атлуда. Гъа и тегъерда "жерме" ийидай тапан къинер къазвайбурни, дишегълидиз темягъ финалди килигъзавайбурни, сив гваз музикадиз яб гуз машгъул жезвайбуруз ийизвай мергъяматлувилерни тимиларзава.

— Эхиримжи вахтара гзафбуруз кендирагъ (жвачка) жакъун адет хъанва. Рамазандин вацра ихтияр авани, тахъайтла кендирагъ жакъвайла, сив хкатзавани?

— Эгер кендирагъ жакъвайла къенепатаз адан гъвелар, ширин заті аватиз хъайитла, сив хкатзава. Сив гвайда кендирагъ жакъун ерли хъсан яз гъисабзавач.

— Сив хуъникай сагъламвилиз хийир ава лугъуда, дуъз яни?

— Алатай, диндиз акси политика тухузвай, йисара гъатта сивер хуъникай инсандин сагъламвилиз зиян ава лугъуз лекцияр келзавай. Гила дуъньядин алимри сив хуънихъ сагъламвал мягъкемарунин карда еке метлеб авайди субутарзава. Мусурман уълквейра алимри сив хуънихъ авай метлебдикай телевиденидай мукъвал-мукъвал суъгъбетар ийизва. Чи Пайгъамбарди ﷺ лагъайди я: "Сив хуъх, шаксуз, сагълам жеда." Гъа са вахтунда сивер хуъни сагъламвилиз зиян гузвай (уъзурлу тир) инсанриз Къуръанда сивер хуън тийидай ихтияр ганва.

— Сив гвайдаз вуч авун иллаки къадагъа я?

— Гъар гъихътин хъайитлани гъарам крар авун. Гъатта чарасузвал авачиз чуъхуъни кутугнавач.

— Себебар авачиз сивер хуън тавурдаз гъихътин жаза къевезва?

— Себеб авачиз сивер хуън тавурдаз мергъяматлувал (гъатта гуъгъуънай вири уъмуърда сивер хвейитлани) ийидач. Чи Пайгъамбарди ﷺ лугъузва: "Зун ахварай къве малаикди са дагъдин этегдив тухвана. Килигайтла, гъилер, къвачер кутлунна, къве кас миъерихъ куърсарнава. Сиверайни иви физва. За малаикривай хабар къазва: "Абур вужар я?" Са себебни авачиз сивер хуъникай къил къакъуднавайбур, - жаваб гана абуру. Инсанар алай чкадал нез, хъваз, Рамазандин варз кваз дакъазвайбуруз мадни еке гунагъ я.

— Куплар тийиз хъайитла къазвай сивер Аллагъди къабулзавани?

— Капі авун, сив къун, закят гун, гъаждал фин – ибур вири мусурмандин хиве авай ферзер, яни чарасуз къилиз акъудна кландай шартлар я. Амма абурукай сад къилиз акъуд тавун масадахъ галаз алакълалу авун дуъз туш, месела, капі ийизвач лугъуз сивер къун тавун. Къияматдин юкъуз инсанди гъар са шарті къилиз акъудунин гъакъиндай къилди жаваб гуда.

— Месела, сив гвай са инсан экъуъчна, ада вуч авун лазим я?

— Хатадай (вичелай аслу тушиз) экъуъчна лагъана сив хкатзавач. Эгер сив гвайда къастунай вич экъуъчарайтла, сив хкатзава. Ам эвез (къаза) хъувуна кланда.

— Сив гвайда, рикелай алатна, са тимил яд хъун ва я заті дадмишун хъайитла?

— Гъакъикъатда, рикелай алатна, ихътин кар авун хъайитла, сив хкатзавач. Анжах рикел хтайла сивера амай гъвелар туъкъуънайтла сив хкатда.

— Ван алаз (хуралай) ният авун гъакъван чарасуз яни?

— Риклин сидкъидай ният авун чарасуз я. Амма ният хуралай тистикъарунни хъсан яз гъисабзава.

— Месин алакълайра хъайи пабни гъуъл экв жедалди яд аладариз агакъ тавуртла?

— Жезмай къван, гъелбетда, экв жедалди чалишмиш хъана кланда. Агакъ тавурбурувай ахпани чуъхвейтла жеда, сив хкатзавач, эгер яд къениз фин тавуртла.

— Сивиз цуъклуън, балгъан къевезва. Инсандивай абур туъкъуънун жезва, адан сив хкатзавани?

— Эгер сиве авай цуъклуън туъкъуънайтла, сив хкатзавач, амма атай балгъан туъкъуънайтла, хкатзава.

— Сив гвайдаз плапрус члугвадай ихтияр авани?

— Мусурмандиз плапрус члугун гъаклани кутугнавач. Сив гвайла - ерлини. Яни ихътин дуъшуъшра сив хкатзава.

— Сив гвайдан япар, гъакі руфун тла хъун мумкин я. Бес дарман вегъедачни ва я яцлу рад миъийидачни (клизма фикирда ава)?

— Къве дуъшуъшдани сив хкатзава. Инал мад лугъун: сив гвайди чин-гъил чуъхуъдайлани нериз, япариз... яд тефин патал мукъаят хъана кланда. Эгер уъмуърдиз ва я бедендин са гъихътин ятлани паюниз хасаратвал аваз хъайитла, адаз дарманар ишлемишдай ихтияр ава, анжах акъа хъайи сив гуъгъуънай къаза хъувуна кланда.

— Са касди, гъалаті яз, сив вахтундилай вилик хкудайтла, югъ гъисабзавани?

— Ваъ, им сив хуън тавурдай я. Ам эвез (къаза) хъувун чарасуз я. Мусурмандиз сив хкуддай вахт чир хъана кланда.

— Сив квелди хкудайтла хъсан я?

— Аваз хъайитла, сив пуд хумравдалди ва я Замзамдин целди хкудун хъсан яз гъисабзава. Тахъайтла, миъийи целди, ширин шейэралди (яр-емишдалди) хкудайтлани жеда.

— Нагагъ сарара, сухвара аклана а м у к ъ з а в а й шейэр къенез фейитла?

— Эгер квелай аслу тушиз акъатна къенез фейитла, къайгъу туш. Амма, эгер амукъаяр сивиз атана, гадардай мумкинвал (тфу авуналди) аваз туъкъуънайтла, сив, шаксуз, хкатда.

— Раб ягъай касдин сив хкатзавани?

— Ваъ, сив бедендин ачу тлебии тлеквенрай заті-маті фейила хкатзавайди я.

— Рамазандин вацра юкъуз, сив гвайла, папахъ галаз месин алакъл хъайитла, сив хкатзавани?

— Эхъ, хкатзава. Ам маса вахтунда эвез (къаза) хъувун лазим я. Рамазандин вацран гуъурметдай са члавузни сив хкатдай амал авуна виже къведач. Эгер хъайитла, а касди ара датлана къве вацра алава яз сивер хуън хъувуна кланда ва я, эгер адавай сагъсузвал себеб яз сивер къаз жезвачтла, ада кесибар тир 60 касдиз туън гун лазим я.

— Месела, хъручрай (сарарин кланикай) иви къевезва, ам цуъклуъндихъ галаз руфуниз физва. Ихътин дуъшуъшда вуч авун лазим я?

— Хъручрай атай иви цуъклуъндихъ галаз туъкъуънайла, сив хкатзава. Амма азар яз гъамиша къевезвайди яз хъайитла, ам туъкъуънна лагъана сив хкатзавач.

КУПИАР ИЙИЗ, ЙИФЕР КСУН ТАВУНА АКЪУДИЗ СИВ КЪУР КАС ДИДЕДИ ЦИЙИЗ ХАНВАЙДИ ХЪИЗ ГУНАГЪРИКАЙ МИХЪИ ЖЕДА

ГЪЯДИС

ЭДЕБИЯТ

Чан ширин азиз Рамазан

Аскер ИБРАГЪИМОВ
Къурагъ райондин
Къепиррин хуър

Низ аватла гунагъ пара,
Гъагаз жеда вакай чара,
Умметарин дердин гава,
Чан ширин азиз Рамазан.

Бахтлубур я сив хвейибур,
Нефсиниз тербет гайибур,
Йифиз пара капI авурбур,
Чан ширин азиз Рамазан.

Йис атайла къведай къунагъ,
Чи рикIериз нур гудай рагъ,
Дин-майвадин Исламдин багъ,
Чан ширин азиз Рамазан.

Маришатдин рекъер чирдай,
Гзаф дерин сирер чирдай,
Шариатдиз бегъер гудай,
Чан ширин азиз Рамазан.

Заз къван шагвал кIан яни ваз?
Мубарак хъуй вун атун чаз,

*Салат-Салам Мугъаммагаз,
Чан ширин азиз Рамазан.*

*МичIи суруз экв гудай нур,
Шукур Аллагъ вун чаз акур,
Къадринин йиф къисмет авур,
Чан ширин азиз Рамазан.*

*Сив хуън сувар мубарак хъуй!
Мугъаммагаз Салават хъуй,
Къуръандин нур чаз къисмет хъуй,
Чан ширин азиз Рамазан.*

*Залан нефсер къезилардай,
Таравигъар ширинардай,
КIелиз Къуръан текбирардай,
Чан ширин азиз Рамазан.*

*Аллагъди чаз гайи нямет,
Ислам диндин Чехи девлет,
Ваз ийида чна минет,
Чан ширин азиз Рамазан.*

*Сиве жеда рейгъандин ни,
Умметарин сирдин наби,
Вун атайла, жеда хвеша,
Чан ширин азиз Рамазан.*

Квез Рамазан варз мубарак!

Сиражудин РАСУЛОВ
Къурагъ райондин Куквазрин хуър

*Саг лагъай къуз Рамазандин,
КIан жедайвал чун Аллагъдиз,
Башламиша сифте сив хуъз,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Карвансара гуънья я им,
Эхиратга рахадай сим,
Зи лезги халкъ, сивер хуъх чим,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Фугъарадиз ая куъмек,
Аквадайвал Женнетга экв,
Сурун суал тахъуй гъелек,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Пайгъамбардиз ﷺ акур ахвар,
Сивер хуъник я кIвалахар,
Тахъурай чи вилел накъвар,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Сивер хуъниз ава къуват,
Сагъвал хуъниз еке такъат,
Ислам диндин багъа савкъат,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Ишелни-хвал, ваг метр хун,
Валлагъ, фида гуъньядай чун,
Ша сивер хуън къиле тухун,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Агам, Гъава - гиде-буба,
Чуру кIвалах ая туба,
Пайгъамбардин ﷺ я чун арха,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Сивер хуънихъ ава метлеб,
Куъруъ жедай гунагърин еб,
Аллагъдивай хъуй квез себеб,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*СиратIал муъгъ язва къакъан,
Сив хвейиуагъ жеда аскIан,
Куъ гунагъар квахъда накъан,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Чехи Аллагъ мецел алаз,
Сиверни ферз рикIе аваз,
Исламдивай тежез яргъаз,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Я Къурбанг хъай варз Рамазан,
Вуч ширин я азандин ван,
Лезги халкъдиз хъурай вун кIан,
Квез Рамазан варз мубарак!*

*Сираждинан хуър я Кукваз,
Пирер, шейхер кIанда акваз,
Аллагъдивай жемир яргъаз,
Квез Рамазан варз мубарак!*

ХАБАР КЪАЗВА – ЖАВАБ ГУЗВА

8 964 ... 58
Шалбуз Дагъдиз зияратдиз фидай вахт алуькъ-зава. И кардин гъакъиндай Пайгъамбардин ﷺ гъадисар авани, авачни заз чириз кIанзава. Мадни, лугъузва хъи, пуд сеферда и дагъдал зияратдиз фейила Меккедиз гъагъдал фейи мисал я. Ибур авай гафар яни?

- Шалбуз Дагъдиз зияратдал финикай Пайгъамбардин ﷺ гъадисар чал гъеле гъалтнавач. Къейд авун лазим я, зиярат дагъдиз туш ийизвайди. Зиярат ана кучуднавай пак кас, вали Сулейманан пирел ийизва. Аниз фидайла маса адетдин зияратрал фидайла къиле тухузвай адабар хвена кIанда.

Пуд сеферда и дагъдал зияратдиз фейила Меккедиз гъагъ авур мисал я лугъудай гафарни Шариатди чпихъ бине авачирбур яз гъисабзава.

Гъуърметлу газет кIелзавайбур!

Куъ суалар, теклифар редакциядиз SMS-рин куъмекдалди 8 903 424 56 35 нумрадиз ракъуриз жедайди чна куъ рикIел хкизва.

Центр создания семьи «Аль-Арус»

**ПРИГЛАШАЕТ ВСЕХ,
КТО УСТАЛ ОТ
ОДИНОЧЕСТВА И ГОТОВ
К СЕРЬЕЗНЫМ
СЕМЕЙНЫМ ОТНОШЕНИЯМ.**

Наша цель служить людям и оказывать помощь тем, кто в силу разных обстоятельств остался одиноким. Создание семьи, в которой царят взаимоуважение и любовь друг к другу является Богоугодным делом. Желающие могут обратиться конфиденциально. Мы рады, что за время работы наш центр сумел помочь людям.

**ИншааЛлах,
поможем и вам!**

Обращаться по тел. :
Для мужчин – 8 928 559 89 63
Для женщин – 8 938 295 27 41

Рузнама сентябрь

югъ	Пака-ман Ас-Субх	Рагъ-экечI-завай-вахт	Нисинин Аз-Зугър	Рагъ-дан-дин Аль-гIаср	Гъет-рен Аль-Магъриб	Мисен Аль-гIишаъ
1	4.27	6.12	12.49	16.31	19.30	20.59
2	4.29	6.12	12.49	16.30	19.28	20.57
4	4.32	6.14	12.48	16.28	19.25	20.54
6	4.34	6.17	12.47	16.26	19.21	20.50
8	4.37	6.20	12.47	16.24	19.17	20.46
10	4.40	6.22	12.46	16.22	19.14	20.42
12	4.43	6.24	12.46	16.20	19.10	20.37
14	4.46	6.25	12.45	16.17	19.06	20.32
16	4.49	6.26	12.44	16.15	19.02	20.27
18	4.51	6.28	12.43	16.12	18.58	20.24
20	4.53	6.32	12.42	16.09	18.54	20.20
22	4.56	6.34	12.42	16.08	18.52	20.16
24	4.58	6.36	12.41	16.05	18.48	20.13
26	5.01	6.37	12.40	16.02	18.44	20.09
28	5.03	6.39	12.40	16.00	18.41	20.06
30	5.05	6.41	12.39	15.57	18.38	20.02

Учредитель
Благотворительный фонд "Путь".
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакциядин Совет
Агъмад-гъажи АБДУЛАЕВ
Сулейман-гъажи ТАГЪИБЕКОВ

Редактор
Зулейха ХАНМЕГЪАМЕДОВА

Канонический редактор
Шамиль ОМАРОВ

Верстка
Асият ХАНОВА

Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону) – свидетельство о регистрации
ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна
Газета набрана и сверстана
на компьютерной базе «Ас-салам»

Отпечатана в ООО «Дом печати»
пр. Акушинского, 20 Заказ № _____

Сдано в печать 10 августа 2009 г.

Тираж 5000 экз.
Адрес редакции:
367015 РД, г. Махачкала,
ул. М. Ярагского, 128

Телефон: (8722) 61-00-64

E-mail: assalamweb@gmail.com
web: www.assalam.ru